
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

na lata 2024-2027

**UCHWAŁA NR LXI/1860/24
RADY MIASTA GDYNI**

z dnia 28 lutego 2024 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 zm.: poz. 572, poz. 1463, poz. 1688), w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 zm: poz. 535, poz. 1693, poz. 1928, poz. 2760, poz. 2754), art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 535, poz. 289), Rada Miasta Gdyni uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodnicząca Rady
Miasta Gdyni

Elżbieta Sierżęga

Spis treści

4

Wstęp

6

I Definicje przemocy domowej

8

II Podstawy prawne systemu przeciwdziałania przemocy domowej

9

III Diagnoza

10

01 Procedury „Niebieskie Karty” w Gdyni jako źródło udokumentowanej wiedzy o problemie przemocy domowej

18

02 Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni

26

03 Zasoby Miasta Gdyni w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia osób i rodzin uwikłanych w przemoc

54

04 Gdyński system wsparcia osób uwikłanych w przemoc domową w kontekście jego mocnych stron oraz identyfikowanych barier

60

IV Cel strategiczny, cele szczegółowe, kierunki działań, rezultaty i wskaźniki

65

V Monitoring i ewaluacja Programu

66

VI Finansowanie Programu

67

VI Konsultacje społeczne

Wstęp

Prowadzone w Gdyni działania prewencyjne, interwencyjne oraz integracyjne wskazują, że na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, tj. od czasu pierwszej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, gdyński system wsparcia osób uwikłanych w przemoc uległ z jednej strony głębokiej profesjonalizacji, z drugiej zaś specjalizacji stanowisk, działań i priorytetów. Nabyta w tym czasie umiejętność rozpoznawania przez specjalistów i przedstawicieli gdyńskich instytucji/organizacji problemu przemocy w konkretnych rodzinach oraz ciągłe doskonalenie i dostosowywanie rozwiązań systemowych do potrzeb osób i rodzin, spowodowały, że oferta wsparcia gdynian zagrożonych lub dotkniętych przemocą jest coraz bardziej skuteczna i adekwatna.

Zgromadzone doświadczenia, zarówno te dotyczące realizowania pracy własnej, jak i te dotyczące stosowania zasad odpowiedzialnego partnerstwa i uwspólniania działań podejmowanych na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, potwierdzają jednocześnie, że ponadsektorowa współpraca – oparta na wzajemnym uznaniu własnych kompetencji, szybkiej i bezpiecznej wymianie informacji oraz sprawnym współdziałaniu – pozwala na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów, instrumentów oraz uprawnień poszczególnych służb i instytucji – zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków rodzin. Innymi słowy, istotą systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej – tak na szczeblu krajowym, jak i gminnym – powinna być kompleksowa i skoordynowana działalność interdyscyplinarna ukierunkowana na diagnozowanie przyczyn przemocy i niwelowanie jej skutków.

Niniejszy Program wyznacza cele i kierunki działań gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w perspektywie programowej obejmującej lata 2024–2027. Dokument stanowi zaktualizowaną wersję „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2027”, który został przyjęty do realizacji na mocy Uchwały nr XXIX/945/21 Rady Miasta Gdyni z dnia 28 kwietnia 2021 roku. Potrzeba aktualizacji Programu wynika wprost z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, której zmiany weszły w życie 22 czerwca 2023 roku w celu budowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wymagając zmian dostosowujących dokumenty samorządów wszystkich szczebli do nowych przepisów prawa oraz nowego nazewnictwa.

Opracowany Program wpisuje się w założenia „Gdyńskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2030” w zakresie planowania działań w kluczowych obszarach wsparcia społecznego, nawiązując również do ustaw: o przeciwdziałaniu przemocy domowej, o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Adresatami Programu są mieszkańcy i mieszkanki Gdyni – zarówno osoby doznające przemocy domowej lub zagrożone jej wystąpieniem, jak i osoby stosujące przemoc, a także ich najbliższe otoczenie (rodziny, w tym zarówno osoby dorosłe, jak i małoletnie). Działania określone w części strategicznej kierowane są również do pracowników instytucji pomocowych z terenu Gdyni, w tym przedstawicieli pomocy społecznej, służb mundurowych, ochrony zdrowia i oświaty oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni, zawodowo zaangażowanych we wsparcie osób zagrożonych lub doznających przemocy domowej oraz – w zakresie oddziaływań edukacyjno-informacyjnych – do ogółu społeczności lokalnej.

Pierwsza, diagnostyczna część dokumentu prezentuje zarówno dane dotyczące skali oraz charakteru zjawiska przemocy w gdyńskich rodzinach, jak i zasoby instytucjonalne oraz funkcjonujące na terenie miasta rozwiązania dedykowane profilaktyce i rozwiązywaniu problemu przemocy domowej, w tym współpracujące w tym obszarze podmioty. Podsumowanie części diagnostycznej stanowi analiza mocnych i słabych stron funkcjonującego systemu wsparcia osób i rodzin zagrożonych bądź dotkniętych przemocą domową. Druga, strategiczna część Programu, wyznacza cele i kierunki działań do realizacji w przyjętej perspektywie programowej, wskazuje przebieg procesu monitorowania i ewaluacji Programu oraz źródła jego finansowania.

Definicje przemocy domowej

Przemoc domowa – w świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności

finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Do najczęstszych i wymienionych w aktualnie obowiązujących¹ formularzach form przemocy domowej należą:

- 01/ przemoc fizyczna:** bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie, popychanie, uderzanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk, ciągnięcie za włosy, itp.;
- 02/ przemoc psychiczna:** izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, demoralizowanie, ciągłe niepokojenie, upokarzanie, zawstydzanie, itp.;
- 03/ przemoc seksualna:** zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych, itp.;
- 04/ przemoc ekonomiczna:** niemożność utrzymania osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie, itp.;
- 05/ przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej:** wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozesyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, itp.;
- 06/ inne formy przemocy,** np. zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, itp.

¹ na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Podstawy prawne systemu przeciwdziałania przemocy domowej

- art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, zm. z 2023 r.: poz. 535, poz.: 289),
- art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, zm. z 2023 r.: poz. 535, poz.: 289),
- art. 9b ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, zm. z 2023 r.: poz. 535, poz.: 289),
- Uchwała Nr LV/1690/23 Rady Miasta Gdyni z dnia 30 sierpnia 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni,
- Regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni oraz tryb i sposób powoływania i monitorowania grup diagnostyczno-pomocowych na podstawie art. 9a pkt. 6b ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) oraz Uchwały nr LV/1690/23 Rady Miasta Gdyni z dn. 30.08.2023r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni.

Diagnoza

Diagnoza związana ze skalą oraz charakterem zjawiska przemocy w gdyńskich rodzinach określona została na podstawie wyników badań *desk research*, prowadzonych regularnie od 2014 roku i obejmujących pogłębioną analizę danych zawartych we wszystkich procedurach „Niebieskie Karty”, które wszczęto w Gdyni począwszy od 19 października 2011 roku, tj. na bazie obowiązującego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Z racji tego, że wyniki diagnozy zaprezentowane zostały w odrębnych opracowaniach², poniżej przedstawiono najważniejsze dane i wnioski wskazujące na skalę oraz charakter zjawiska przemocy domowej. Warto podkreślić, iż wyniki każdej kolejnej edycji badania (dotychczas zrealizowano cztery – w latach: 2014, 2016, 2018, 2022) wykazują szereg analogii i zbieżności z wynikami edycji poprzedzającej oraz potwierdzają obserwowane tendencje. Z edycji na edycję i pomimo sukcesywnego zwiększania populacji osób badanych (dotychczas 4219 ODP i 3281 OSP w 3175 pNK³), w rozkładach częstości nie odnotowuje się różnic znaczących statystycznie, zaś zmiany procentowe oscylują w granicach błędu statystycznego, co dotyczy niemal wszystkich analizowanych wskaźników demograficzno-społecznych, w tym m.in. takich jak: struktura wieku i płci, statusy ODP/OSP we wzajemnej relacji, problemy współwystępujące ze zjawiskiem przemocy domowej, sytuacja zawodowa i ekonomiczna, formy przemocy, a nawet katalogi działań preinterwencyjnych, interwencyjnych i integracyjnych, z jakich korzystają osoby oraz rodziny uwikłane w przemoc.

Kolejne części diagnozy prezentują działalność gdyńskiego Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni ostatnich lat oraz zasoby miasta dedykowane wsparciu osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową. Końcowa część analizuje gdyński system wsparcia osób uwikłanych w przemoc poprzez kontekst jego mocnych stron oraz identyfikowanych aktualnie barier.

² publikacje – pn. *Procedury „Niebieskie Karty” w Gdyni jako źródło udokumentowanej wiedzy o problemie przemocy w rodzinie* – dostępne na stronie internetowej: www.mopsgdynia.pl (zakładka: *nasze publikacje*)

³ na potrzeby opracowania posłużono się skrótami „ODP” i „OSP” w znaczeniu nadanym przez Rozporządzenie Rady Ministrów, tj. (1) ODP – „osoba doznająca przemocy domowej” oraz (2) OSP – „osoba stosująca przemoc domową”, a także „pNK” oznaczającego procedurę „Niebieskie Karty”

1. PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” W GDYNI JAKO ŹRÓDŁO UDOKUMENTOWANEJ WIEDZY O PROBLEMIE PRZEMOCY DOMOWEJ

1.1. Procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2011–2023

Liczba mieszkańców Gdyni wyniosła 242874 osób, w tym 114114 mężczyzn i 128760 kobiet (dane GUS; stan na 31.12.2022 roku). Udział osób w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 16,0 proc. ogółu (38897 osób), a w wieku produkcyjnym – 26,3 proc. ogółu (63751 osób).

Działając w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku, w okresie od 19 października 2011 roku do 31 grudnia 2023 roku zostało wszczętych w Gdyni ogółem 3873 procedur „Niebieskie Karty” (por. tabela nr 1). Co pozytywne, w Gdyni nie odnotowuje się stałego, liniowego trendu wzrostowego w liczbie wszczynanych rocznie procedur. Oficjalne statystyki, wyrażone liczbą wszczętych procedur „Niebieskie Karty” wskazują jednocześnie, że na przestrzeni ponad dziesięciu lat najwięcej procedur w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców dotyczy trzech gdyńskich dzielnic: Leszczynek (23 pNK na tys. mieszkańców), Chyloni (20 pNK) i Cisowej (19 pNK). Najmniej zaś dzielnic: Chwarzno-Wiczlino oraz Wielki Kack (po 8 pNK).

	X-XII 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur NK	49	277	332	339	338	305	284	316	312	237	295	281	366
liczba wszczętych procedur NK „bis” *	0	1	1	5	11	5	4	17	12	15	20	21	28
liczba wszczętych procedur NK ogółem	49	278	333	344	349	310	288	333	326	252	315	302	394

* jeśli różne osoby/instytucje, uprawnione do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, wypełnią formularze „Niebieska Karta – A” w różnym/odwrotnym układzie osób doznających przemocy do stosujących przemoc w trakcie trwania procedury, takie formularze łączone są w Gdyni jako procedura w jednej rodzinie (ze znacznikiem „bis” przy numerze ewidencyjnym)

Tabela nr 1

Liczba wszczętych w Gdyni procedur „Niebieskie Karty” w okresie od X.2011 do XII.2023 r.

Długość trwania procedury „Niebieskie Karty” jest zawsze zrelatywizowana i zależna od indywidualnej sytuacji rodziny objętej procedurą. Biorąc pod uwagę wszystkie zakończone procedury „Niebieskie Karty”, uśredniony czas realizacji jednej procedury NK w Gdyni (tj. od daty wszczęcia do daty jej formalnego zakończenia) to sześć miesięcy. Spośród wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, dominują te wszczęte przez policję (w tym głównie na skutek interwencji domowych; dotyczy średnio trzech na cztery wszczęte pNK) oraz pracowników pomocy społecznej (średnio co piąta). Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost odsetka procedur wszczynanych przez podmioty uprawnione, inne niż służby mundurowe czy pomoc społeczna (w szczególności przez przedstawicieli oświaty), choć w ogólnej liczbie wszczętych procedur w dalszym ciągu jest to odsetek relatywnie niski (por. kolejno oświata i ochrona zdrowia: 5,8% i 1,2%).

Przemoc w rodzinach, objętych procedurą „Niebieskie Karty”, bardzo rzadko jest jednorazowym wydarzeniem, a często – procesem powtarzającym się i długotrwałym.

W przypadku ponad połowy środowisk objętych procedurą (70,8 proc. ogółu) udokumentowano podejmowanie działań preinterwencyjnych (m.in. takich jak powiadamianie i interwencje policji, zatrzymanie, dozór policji, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu, udzielenie pomocy medycznej), związanych ze stosowaniem przemocy domowej, zaś w przypadku 60,7 proc. ogółu rodzin wskazano na okres doznawania przemocy dłuższy niż jeden rok. Do nie incydentalnych należą też sytuacje, w których do zachowań przemocowych dochodzi nawet w trakcie trwania procedury (tzw. kolejne udokumentowanie zdarzenia w rodzinie poprzez wypełnienie po raz kolejny formularza „Niebieska Karta – A”) lub takie, w których dla tej samej rodziny (dotyczy 21,9 proc. ogółu) ponownie wszczynano procedurę, nie zawsze jednak w tej samej konfiguracji przemocowej (tzn. gdy w jednej procedurze osoba wskazana jako ODP, w kolejnej wskazywana była jako OSP lub gdy w kolejnej procedurze dla tej samej rodziny jako OSP wskazywano innego członka rodziny). Zagadnienie powtarzalności zjawiska jest szczególnie istotne dla problemu tzw. utrwalonej przemocy w rodzinie, który może implikować szereg dodatkowych, negatywnych skutków społecznych (np. syndrom wiktyimizacji ofiar, wyuczonej bezradności).

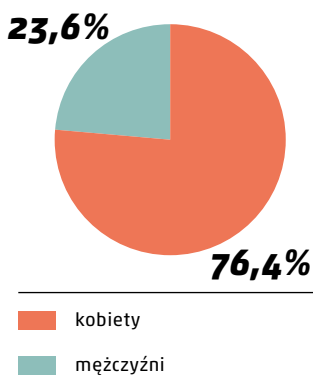
1.2. Charakterystyka środowisk objętych procedurą „Niebieskie Karty”

Dominujące problemy w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, które współwystępują ze zjawiskiem przemocy domowej, można skategoryzować w pięć głównych grup, uszeregowanych poniżej pod kątem częstotliwości współwystępowania:

- **Nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu** lub (rzadziej) środków psychoaktywnych. Problem ten dotyczy 54,8 proc. ogółu rodzin objętych procedurą, w tym dominujący z nich stanowi nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu (dotyczy 53,4 proc. ogółu). Należy podkreślić, iż w grupie tej znajdują się wyłącznie rodziny, w których widoczna jest bezpośrednia zależność pomiędzy nadużywaniem alkoholu a występowaniem zachowań przemocowych. W sytuacjach gdy problem alkoholowy w rodzinie współwystępuje ze zjawiskiem przemocy, mowa jest o nadużywaniu lub uzależnieniu od alkoholu. Rodziny, w których doszło do tzw. „gorącej przemocy” pod wpływem alkoholu nie są uwzględnione w powyższej grupie, jeśli w toku prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” nie potwierdzono istnienia w rodzinie problemu uzależnienia od alkoholu, bądź jego nadużywania. Inaczej mówiąc, w grupie tej znajdują się tylko te rodziny, w których nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu przyjmuje postać ciągłą, stałą, nie incydentalną. Odsetek rodzin, objętych procedurą, w których istnieje problem uzależnienia od alkoholu (dotyczący OSP lub ODP, lub też obydwu osób jednocześnie) jest nieznacznie wyższy i wynosi 54,5 proc. ogółu. Bardzo istotny jest również fakt, iż problem uzależnienia lub nadużywania alkoholu lub środków psychoaktywnych nie dotyczy tylko i wyłącznie osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową (51,3 proc. ogółu OSP). W toku procedowania stwierdzano kilkakrotnie, iż problem uzależnienia dotyczy czasami także osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową (6,0 proc. ogółu ODP) lub obie strony jednocześnie – osób doznających przemocy i stosujących przemoc (6,3 proc. ogółu rodzin). Według danych, więcej niż co czwarty OSP (27,0 proc. ogółu) znajdował się pod wpływem alkoholu w chwili wszczęcia procedury, a uwzględniając tylko te procedury, które wszczęto w ich obecności (część procedur wszczynanych jest bowiem bez obecności OSP, np. przy zgłoszeniu ODP na komisariacie, czy na skutek rozmowy z pracownikiem socjalnym lub pedagogiem szkolnym), odsetek OSP pod wpływem alkoholu stanowi aż 75,3 proc. ogółu.
- **Problemy socjalno-bytowe (mieszkaniowe, finansowe)** – dotyczą 23,3 proc. ogółu rodzin objętych procedurą. Do przemocy lub konfliktów w rodzinach dochodzi na tle problemów życia codziennego, związanych ze sferą socjalno-bytową, np. partycypowania w kosztach utrzymania (opłatach, sposobie użytkowania mieszkania), podziału obowiązków, braku pracy jednego z domowników (np. dorosłego dziecka, pozostającego na utrzymaniu rodziców), frustracji powodowanej sytuacją życiową (z reguły zawodową).

- **Rozpad związku (małżeńskiego, partnerskiego) i/lub poważny kryzys/konflikt w związku.** Problem ten współwystępuje u 20,1 proc. ogółu rodzin objętych procedurą. Do grupy tej należą rodziny, w których doszło do rozpadu związku/małżeństwa, często rozpadu sformalizowanego w postaci orzeczonej separacji lub rozwodu. Do grupy tej należą również rodziny będące w trakcie postępowania rozwodowego, w których zgłoszenie faktu stosowania przemocy bywa czasem traktowane jako pomocne do otrzymania rozwodu z orzeczeniem winy, a zarzewiem konfliktu stają się również kwestie finansowe dotyczące podziału współwłasności małżeńskiej czy też ustalenia opieki nad małoletnim(i) lub uregulowania kontaktów z dzieckiem/dziećmi.
- **Problemy opiekuńczo-wychowawcze,** dominujące w przypadku 15,4 proc. ogółu rodzin objętych procedurą. W grupie tej główne problemy dotyczą zaniedbań opiekuńczych, niewydolności lub bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Kary cielesne (w tym tzw. „klapsy”) i formy przemocy psychicznej, stosowane najczęściej wobec małoletnich, traktowane są jako metody wychowawcze. W grupie tej znajdują się również rodziny stykające się z problemem zdemoralizowania dzieci, skutkującym stosowaniem przez małoletniego lub młodocianego dziecka przemocy – najczęściej wobec rodziców, opiekunów.
- **Zaburzenia lub choroby psychiczne** – problem współwystępujący u 9,5 proc. ogółu rodzin objętych procedurą. W przypadku tej grupy, podobnie jak w przypadku problemu alkoholowego, zaburzenia lub choroby psychiczne dotyczą nie tylko OSP, ale też ODP.

Warto dodać, iż powyższe problemy nierzadko współwystępują ze sobą. Nie można również deklaratywnie stwierdzić, że stanowią przyczynę lub skutek przemocy domowej. Bez wątpienia można je jednak uznać za grupę problemów społecznych współwystępujących ze zjawiskiem przemocy w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Wykres nr 1
Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową - wg płci ODP

Wśród osób doznających przemocy domowej zdecydowanie dominują kobiety (76,4 proc. ogółu). Co czwartą ODP (26,9 proc.) jest osoba małoletnia. Uwzględniając status ODP względem OSP, najczęściej są nimi: żony (42,7 proc. ogółu ODP), córki (19,1 proc.), synowie (18,3 proc.), partnerki (16,9 proc.) oraz matki (12,6 proc.). I na odwrót, wśród OSP, zdecydowanie dominują mężczyźni (85,3 proc.), a wśród nich najczęściej: mężowie (42,7 proc. ogółu OSP), ojcowie (20,7 proc.), partnerzy (16,9 proc.) oraz synowie (13,1 proc.). Na uwagę zasługuje nieznaczny, ale istniejący, odsetek małoletnich OSP (0,5 proc. ogółu). W blisko co trzeciej rodzinie (30,8 proc. ogółu), złożonej z minimum trzech osób, przemoc w formie bezpośredniej dotyka więcej niż jednego członka rodziny, najczęściej jest to wówczas żona i małoletnie dziecko/dzieci.

Fakt, iż domownicy bywają nie tylko bezpośrednimi świadkami przemocy, ale często stają się także osobami jej doznającymi, potwierdza istotę systemowego elementu integracji, który powinien koncentrować się wokół działań terapeutycznych wykonywanych nie tylko z osobą bezpośrednio uwikłaną w przemoc, ale całym jej najbliższym otoczeniem.

Odsetek rodzin, objętych procedurą NK, które można byłoby określić mianem rodzin wykluczonych społecznie czy zmarginalizowanych (rodziny o złej lub bardzo złej sytuacji ekonomicznej, w tym niekiedy z zasądzonymi wyrokami eksmisyjnymi, korzystające w sposób regularny ze świadczeń pomocy społecznej, z orzeczoną w przeszłości lub obecnie kuratelą), stanowi zaledwie 8,7 proc. ogółu. Zdecydowanie wyższy odsetek (40,1 proc.) stanowią rodziny całkowicie odbiegające od stereotypowego wyobrażenia nt. środowisk uwikłanych w przemoc domową, a więc rodziny o zadowalającej (w tym ponadprzeciętnej) sytuacji ekonomicznej, czy też pozostające całkowicie (ani obecnie, ani w przeszłości) poza instytucjonalnym systemem wsparcia społecznego oraz poza oddziaływaniami sądu rodzinnego. Pozostały odsetek środowisk (51,2 proc. ogółu) można uznać za rodziny o sytuacji społeczno-ekonomicznej zróżnicowanej w ujęciu indywidualnym, lecz przeciętnej w ujęciu ogólnym.

1.3. Formy przemocy

Dominującą formę doznawanej przemocy stanowi przemoc psychiczna, która dotyczy

95,4 proc. ogółu ODP.

Wśród najbardziej powszechnych form przemocy psychicznej znajdują się kolejno: wyzwiska (doświadcza ich 82,8 proc. osób), krytykowanie (73,0 proc.), poniżanie (71,2 proc.), ośmieszanie (62,3 proc.), groźby (60,8 proc.) oraz ciągłe niepokojenie (59,7 proc.)

Odsetek osób dotkniętych przemocą fizyczną jest również wysoki i dotyczy

79,4 proc. ogółu ODP.

Wśród najbardziej powszechnych form przemocy fizycznej znajdują się: popychanie (doświadcza ich 68,4 proc. osób), uderzanie (57,2 proc.) oraz spoliczkowanie (31,1 proc.).

Osoby objęte procedurą bywają także dotknięte tzw. innymi formami przemocy (odrębnie sklasyfikowanymi w formularzu „Niebieska Karta – A”, tj. poza przemocą fizyczną, psychiczną, seksualną, czy ekonomiczną)

– najczęściej groźbami
karalnymi lub znieważeniem (**40,2** proc.)

oraz uszkodzeniem
lub zniszczeniem mienia (**35,7** proc.).

Pomimo ograniczeń metodologicznych, wynikających z faktu, iż przemoc ekonomiczna nie była dotychczas wyszczególniona w formularzu „Niebieskie Karty – A” (zmianę tą wprowadzono rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku), należy zauważyć, że blisko 2,5% ogółu ODP (104 osoby) wskazało explicite w kategorii „inne” na doświadczanie różnych form przemocy ekonomicznej.

Udział osób dotkniętych
przemocą seksualną jest
najniższy wśród wszystkich
form przemocy i dotyczy **5,9** proc. ogółu, w tym
niemal wyłącznie kobiet.

Powszechność doznawania poszczególnych rodzajów przemocy jest identyczna w każdej z trzech, badanych grup (tj. wśród: mężczyzn, kobiet, małoletnich). W przypadku każdej z nich dominującą formą doznawanej przemocy jest przemoc psychiczna, następnie fizyczna, inne formy przemocy oraz – w najmniejszym stopniu – przemoc seksualna. Różnice między grupami są jednak widoczne, jeśli wziąć pod uwagę procentowy udział osób z danej grupy, doznających określonej formy przemocy. Biorąc pod uwagę powyższe, w szczególności przemoc fizyczna oraz seksualna częściej stosowana jest wobec kobiet, niż wobec mężczyzn czy małoletnich. Warto również podkreślić, iż 84,6 proc. ogółu ODP jest dotkniętych więcej niż jedną formą przemocy – najczęściej jest to jednocześnie przemoc psychiczna i fizyczna.

1.4. Podsumowanie

Przemoc domowa jest niewątpliwie jednym z poważniejszych problemów społecznych. Wpływa bowiem bezpośrednio na sposób funkcjonowania osób i rodzin – często w sposób destrukcyjny, prowadząc do rozpadu czy dezintegracji rodziny – oraz na długotrwałość udzielanego wsparcia i pomocy niezbędnych do zatrzymania niepożądanych zachowań sprawcy lub/i odzyskaniu przez osobę dotkniętą przemocą swojej niezależności i utrzymaniu tego stanu rzeczy. Co więcej, wyniki badań mocno uwypuklają pozytywną zależność pomiędzy byciem ofiarą i świadkiem przemocy w dzieciństwie, a byciem ofiarą i sprawcą przemocy w życiu dorosłym⁴, przez co szkodliwość społeczną przemocy należy uznać za szczególnie wysoką. Przemoc domowa nie jest także zjawiskiem marginalnym.

Światowa Organizacja Zdrowia ocenia, że od 20 do 75 proc. kobiet przynajmniej raz padło ofiarą przemocy ze strony swego partnera, w tym 13–61 proc. z nich doświadczyło przemocy fizycznej⁵. Oszacowanie rzeczywistej skali przemocy domowej – tak na szczeblu globalnym, krajowym, jak i lokalnym – jest jednak niezwykle trudne. Wynika to przede wszystkim z faktu, że problem przemocy nierzadko pozostaje ukrytym za zamkniętymi drzwiami domu.

Tak jak wielu sprawców ukrywa zachowania przemocowe z uwagi na ich niską akceptację społeczną, tak i ofiary przemocy nie zawsze chcą się do nich przyznawać uznając je np. za wstydlive lub za „normalne” zachowania w relacjach, czy też przez wzgląd na zależność emocjonalną lub ekonomiczną wobec sprawcy, niekiedy strach.

Rzeczywistego rozmiaru przemocy domowej nie sposób zbadać także za pomocą badań sondażowych, czy szerzej – ankietowych. Badania tego typu – poza ich obserwowanym niedostatkiem na poziomie analiz regionalnych – bardzo często szacują skalę omawianego zjawiska poprzez wykorzystanie pytań projekcyjnych, dotyczących nie tyle osobistych doświadczeń, co znanych respondentowi przypadków przemocy w najbliższym otoczeniu, zaś odsetki badanych przyznających się do bycia zarówno sprawcami, jak i ofiarami wyznaczają raczej dolną jej granicę.

W tym kontekście, procedury „Niebieskie Karty” – mimo że również, zapewne, nie odzwierciedlają w sposób pełny skali zjawiska – stanowią obecnie najbardziej zobiek-

⁴ Miedzik, M., Godlewska-Szurkowska, J. i Rutkowski, J. (współpraca). (2014). Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców, s. 11. W: *Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – raport z badań ogólnopolskich*. Wyniki badań WYG PSDB dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Pobrane z: <https://www.gov.pl/web/rodzina/diagnozy-zjawiska-przemocy-w-rodzinie>

⁵ Por. https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/rhr12_36/en/ [dostęp: 31.12.2020]

tywizowane i dostępne źródło wiedzy o skali przemocy domowej, w szczególności w jej aspekcie lokalnym, dostarczając przy tym pogłębionych danych demograficzno-społecznych nt. osób i środowisk uwikłanych w problem przemocy (dotyczących przy tym całości danej populacji a nie żadnej zindywidualizowanej czy skonkretyzowanej grupy, np. klientów ośrodków pomocy społecznej) oraz pozwalając na obserwację tendencji i dynamiki zjawiska w dłuższym czasookresie.

Zgodnie z danymi zawartymi w procedurach NK problem przemocy domowej dotyka wszystkie grupy społeczne, niezależnie od wieku, płci, wykształcenia, miejsca zamieszkania, czy sytuacji ekonomicznej. Obserwowane jednocześnie na szczeblu lokalnym tendencje lub dominujące cechy demograficzno-społeczne, dotyczące osób i środowisk uwikłanych w problem przemocy domowej, nie odbiegają od tych odnotowywanych w statystykach czy badaniach ogólnopolskich⁶, co dotyczy m.in.: dominacji kobiet w strukturze ODP, przy jednoczesnym znaczącym odsetku małoletnich w tej strukturze, dominacji mężczyzn wśród OSP, dominacji przemocy psychicznej wśród form doznawanej przemocy, dominacji środowisk niewyróżniających się negatywnie ani sytuacją materialną, ani pozycją społeczno-zawodową czy też współwystępowania przemocy domowej z problemem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu.

Na zakończenie niniejszego rozdziału, warto nadmienić, że wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” nie jest ani decyzją w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, ani postępowaniem procesowym – jest to przede wszystkim działanie pomocowe, mające na celu potwierdzenie czy w danej rodzinie występuje przemoc⁷, a następnie zapewnienie wsparcia adekwatnego do zdiagnozowanej sytuacji. **System przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej budowany jest jednak nie tylko poprzez realizację procedury NK, ale i – w równym stopniu oraz nierozzerwalnie – poprzez sieciowanie działań międzyinstytucjonalnych oraz zapewnienie osobom i rodzinom w kryzysie jak najszerzego dostępu do poradnictwa i specjalistycznej oferty wsparcia. Należy jednocześnie podkreślić, że sam system instytucjonalnego wsparcia nie jest w stanie skutecznie wpłynąć na stałe zmiany w życiu prywatnym osób uwikłanych w przemoc, bez ich osobistego zaangażowania i wkładu pracy nad sobą.**

Na przestrzeni ostatnich lat stworzono w Gdyni skuteczny system współpracy służb miejskich, a dzięki bogatym zasobom instytucjonalnym gminy istnieje możliwość dopasowania oferty w sposób jak najbardziej adekwatny do potrzeb osób i rodzin w kryzysie. Oba elementy gdyńskiego systemu wsparcia społecznego osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy, opisano w kolejnej części Programu.

⁶ Por. <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html>; <https://www.gov.pl/web/rodzina/diagnozy-zjawiska-przemocy-w-rodzinie> [dostęp: 31.12.2020]

⁷ zgodnie z definicją ustawodawcy (por. pkt. I Programu), o przemocy można mówić wtedy, gdy zostaną spełnione cztery warunki: (1) jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania, (2) jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą, (3) działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej, (4) osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

2. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY W GDYNI

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej – należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład ZI, m.in. przez: diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym; inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom; inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań; monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”; kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni stanowi koalicję formalną, która swoje działania rozpoczęła w lutym 2011 roku (termin pierwszego spotkania w pierwszym składzie powołanym w listopadzie 2010 roku) na bazie znowelizowanej w 2010 roku ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Warto jednocześnie nadmienić, że współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej została zainicjowana w Gdyni przed wejściem w życie przedmiotowej ustawy z 2005 roku, jej nowelizacji w 2010 roku czy Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” z roku 2011, wyprzedzając tym samym zapisy i obowiązki ustawowe. Początki tej współpracy datowane są na 2004 rok, kiedy to zainicjowano działalność zespołu multidyscyplinarnego, w skład którego weszli przedstawiciele m.in. MOPS Gdynia, policji, Straży Miejskiej, Sądu Rejonowego czy wybranych wydziałów Urzędu Miasta Gdyni. W takim też składzie Gdynia dołączyła do zainicjowanego przez marszałka województwa programu „Wspólnie Przeciw Patologiom” – w 2007 roku działalność zespołu została sformalizowana na mocy podpisanego porozumienia o współpracy, powołującego jednocześnie Powiatowy Zespół „Wspólnie Przeciw Patologiom”.

Ramy działań podejmowanych na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc są określone w nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ustawa rozdziela działania ZI oraz grup diagnostyczno-pomocowych, które zyskały dużą autonomię w kompetencjach, mając możliwość podejmowania działań zarówno w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”, jak i rozeznających sytuację na podstawie przesłanej informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej. Dookreślone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zostały sprawy procedur NK. Natomiast tryb i sposób powoływania i odwoływania członków ZI ustalane są w ramach Uchwał Rady Miasta Gdyni, zaś szczegółowe zasady funkcjonowania ZI ustalane są przez członkinie i członków ZI

w opracowywanym i przyjmowanym przez nich Regulaminie. Skład ZI sankcjonowany jest Zarządzeniami Prezydenta Miasta Gdyni.

Gdyński Zespół Interdyscyplinarny przez wiele lat był jednym z najliczniejszych w kraju – w 2023 roku liczył 160 specjalistów reprezentujących instytucje lub podmioty miejskie – kluczowe dla realizacji celu głównego wyznaczającego ramy funkcjonowania Zespołu i definiującego całość podejmowanych przez niego działań (m.in. takie jak: MOPS Gdynia, kuratorzy rodinni i dla dorosłych, policja, Straż Miejska, Zespół Placówek Specjalistycznych w Gdyni, Urząd Miasta Gdyni, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Prokuratura, lokalne organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni, Żandarmeria Wojskowa, GKRPA, instytucje oświatowe i ochrony zdrowia). Z uwagi na nowelizację ustawy, w dniu 18.09.2023r. ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego Uchwałę nr LV/1690/23 Rady Miasta Gdyni z dnia 30.08.2023r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni. Zarządzeniem nr 6861/23/VIII/R Prezydent Miasta Gdyni z dnia 03.10.2023r. powołano nowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni, złożony obecnie z przedstawicieli: systemu pomocy społecznej (22 osoby), policji (5 osób), prokuratury (2 osoby), kuratorów sądowych (2 osoby), GKRPA, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej, Gdyńskiego Centrum Usług Opiekuńczych i Straży Miejskiej (po 1 osobie). W dniu 12.10.2023 roku przyjęto także Regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni oraz tryb i sposób powoływania i monitorowania grup diagnostyczno-pomocowych.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba członków	107	111	116	117	119	122	131	142	143	146	144	141	144	160/37

Tabela nr 2
Skład gdyńskiego Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni lat 2010–2023

Działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, podejmowane przez gdyński Zespół Interdyscyplinarny i wchodzące w jego skład instytucje/podmioty, opierają się na trzech kluczowych obszarach: (1) prewencji (działania ukierunkowane na eliminowanie przyczyn uwikłania w przemoc oraz redukcję ryzyka jej wystąpienia), (2) interwencji (działania ukierunkowane na zapewnienie natychmiastowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową, w szczególności w ramach tzw. gorącej przemocy), (3) integracji (szeroko kontekstowe działania ukierunkowane na pomoc osobom uwikłanym w przemoc, redukcję szkód wywołanych przez uwikłanie w problem i pełen powrót do prawidłowego pełnienia ról społecznych) – por. szerzej w pkt. 3.2. Wybrane działania, zrealizowane w latach 2014–2023, obejmują m.in.:

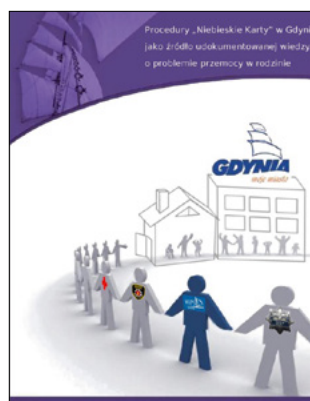

w zakresie prewencji:

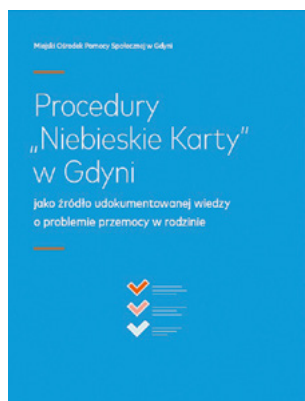
- 01/ Zorganizowanie dziewięciu konferencji miejskich, służących podsumowaniu rocznej działalności gdyńskiego ZI oraz kolejnych edycji miejskiej kampanii społecznej „Biała Wstążka”.** W każdej z nich uczestniczyło średnio 200 osób, w tym członkowie ZI, przedstawiciele instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej (m.in. pracownicy oświaty, ochrony zdrowia, służb mundurowych, pomocy społecznej), a także młodzież z gdyńskich szkół i uczelni. Tematy przewodnie konferencji są zmienne – w ostatnich latach były to: *Jeśli szanujesz – przemocy nie stosujesz* (2023), *Przemoc – intencje i czyny* (2022), *System wsparcia dla osób dotkniętych przemocą* (2021), *Po 11. – nie bij* (2019), *Jubileuszowe 10 lat wspólnego przeciwdziałania przemocy* (2018), *Bezpieczeństwo społeczne a przemoc w rodzinie – teoria i praktyka* (2017), *Przemoc w rodzinie – okiem sprawcy* (2016), *Mamo! Tato! Patrzę na to!* (2015), *12 razy NIE Przemocy* (2014). Formuła każdej z nich zmienia się co roku, jednak jej głównym celem niezmiennie pozostaje prezentowanie wieloaspektowych i interdyscyplinarnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy, wypracowanych przez szereg instytucji zajmujących się tą kwestią.
- 02/ Koordynowanie i współorganizowanie dziesięciu miejskich kampanii społecznych „Biała Wstążka”** (edycje VI-XV); co roku do włączenia się w nią zapraszane są różne instytucje miejskie, w szczególności gdyńskie placówki oświatowe (w latach 2014–23 były to kolejno: Akademia Marynarki Wojennej, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2, V LO, Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu, Zespół Szkół Chłodniczych i Elektronicznych, X LO, Zespół Szkół Hotelarsko-Gastroonomicznych, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1, Zespół Szkół Chłodniczych i Elektronicznych); podczas kampanii upowszechniano wiedzę z zakresu przemocy poprzez m.in. drukowanie oraz dystrybuowanie plakatów i ulotek informacyjnych, przypinanie przez wolontariuszy białych wstążeczek, organizowanie konkursów i warsztatów dla uczniów.
- 03/ Zapewnienie dostępu do informacji dotyczących przemocy domowej**, w tym lokalnych zasobów wsparcia instytucjonalnego poprzez utrzymanie i prowadzenie stron internetowych: www.zatrzymajprzemoc.pl (do 2017 roku) oraz www.bialawstazkagdynia.pl (do 2022 roku) oraz www.gdyniawspiera.pl.
- 04/ Przeprowadzenie ponad 250 szkoleń tematycznych**, adresowanych do osób reprezentujących gdyńskie instytucje polityki społecznej, a dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, w tym podejmowania i prowadzenia działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, interwencji kryzysowej, specyfiki i zasad funkcjonowania ZI, psychologicznych aspektów problemu przemocy domowej, a także stałych szkoleń o charakterze superwizyjnym i przeciwdziałającym wypaleniu zawodowemu.

- 05/ Zorganizowanie ogółem 12 warsztatów wyjazdowych dla członków ZI i koalicjantów** (udział średnio 100 osób/warsztat). Tematyka poszczególnych warsztatów była każdorazowo inna i zależna od bieżąco definiowanych potrzeb ZI i grup roboczych. W ostatnich latach były to m.in. *Przemoc w rodzinie wobec dzieci i przemoc rówieśnicza. Areszt Śledczy jako miejsce, do którego trafiają też sprawcy przemocy w rodzinie* (2014), *Rodzaje osobowości, zachowania ludzkie – jak sobie z nimi radzić i jak właściwie konstruować narzędzia do pracy z osobami uwięzonymi w przemoc* (2015), *Profesjonalne postawy i podstawowe założenia w pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie według Modelu Duluth i Skala Szacowania Ryzyka – wdrażanie do realizacji* (2016), *Komunikacja interpersonalna i praca z osobami uwięzonymi w przemoc z wykorzystaniem elementów Dialogu Motywującego* (2017), *Rozeznanie – Empatia – Skuteczność – Takt – Adekwatność – Rozwaga – Taktyka* (2022).
- 06/ Podpisanie i realizowanie porozumienia** pomiędzy MOPS, Wydziałem Żandarmerii Wojskowej, Policją i gdyńskim ZI o współpracy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinach żołnierzy w służbie czynnej i stworzeniu algorytmów postępowania (2015).
- 07/ Przeprowadzenie czterech badań** desk research obejmujących pogłębioną analizę 3175 pNK wszczętych w Gdyni w latach 2011–2021. Na 2024 rok zaplanowano realizację piątej edycji badania.
- 08/ Opracowanie przy multidyscyplinarnym zaangażowaniu i upowszechnienie 9 publikacji** (w tym jedną przetłumaczono na język angielski) dedykowanych tematyce przeciwdziałania przemocy domowej lub okóło problemowych, prezentujących w szczególności gdyński model wspierania rodzin, w tym uwięzionych w problem przemocy domowej oraz wyniki badań społecznych, tj. m.in.: *Procedury Niebieskie Karty jako źródło udokumentowanej wiedzy o problemie przemocy w rodzinie* – cztery raporty (2014, 2016, 2018, 2022), *Kurs na rodzinę – gdyńskie sposoby skutecznego pomagania* (2016), podręcznik *Psychologiczny Program Wsparcia* (2016) – zbierający wiedzę ekspercką z zakresu psychologicznego wsparcia osób doznających i stosujących przemoc oraz *W moim bezpiecznym domu* (2018) – zbiorowa praca (nauczycieli i pedagogów z gdyńskich szkół, przy współpracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego), zawierająca autorski zbiór scenariuszy zajęć dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z obszaru profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej⁸.

8 wszystkie wymienione publikacje dostępne są na stronie internetowej: www.mopsgdynia.pl (zakładka: *nasze publikacje*)

2014

2016

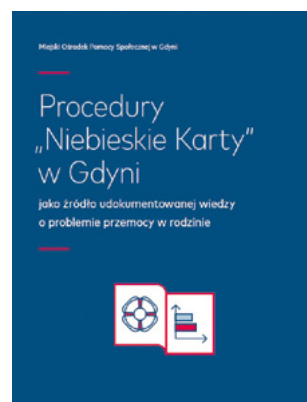
2016

2016

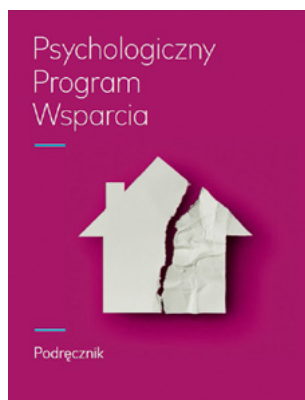
2017

2018

2018

2018

2022

w zakresie interwencji:

- 01/ **Prowadzenie wszystkich procedur „Niebieskie Karty”**, które wszczęto w Gdyni (w latach 2014-2023 było to 3213 pNK, por. tabela nr 1), koordynowanych przez 9 pracowników socjalnych Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia.
- 02/ **Powoływanie Grup Roboczych** (od 13 października 2023 roku Grup Diagnostyczno-Pomocowych), złożonych ze specjalistów prowadzących procedury „Niebieskie Karty” (liczba posiedzeń zależy od potrzeb i liczby prowadzonych w danym roku procedur – w 2022 roku było ich niemal 900).
- 03/ **Utrzymanie i prowadzenie zasobów instytucjonalnych wspierających realizację działań w obszarze interwencji**, w tym takich jak m.in.: pokój dla sprawców przemocy domowej, niebieski pokój do przesłuchań dzieci, hostel dla osób doświadczających przemocy i w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia, dyżury i interwencje Niebieskiego Patrolu, całodobowy telefon interwencyjny.

w zakresie integracji:

- 01/ **Realizacja regularnych spotkań terapeutycznych i psychologicznych dla osób dotkniętych przemocą**, świadczone m.in. przez terapeutów lub psychologów Zespołu Pomocy Psychologicznej MOPS Gdynia, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej przy Zespole Placówek Specjalistycznych, Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Zespołu ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia, poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych.
- 02/ **Zapewnienie poradnictwa prawnego dla osób dotkniętych przemocą**, świadczone zarówno przez instytucje miejskie (MOPS Gdynia, OPiTu, ZPS), jak i organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie OVUM).
- 03/ **Prowadzenie pracy socjalnej zgodnie z wypracowanym w MOPS Gdynia trójpodziałem pracy socjalnej** (trójpodział był testowany do końca 2013 roku w ramach realizowanego projektu systemowego MOPS Gdynia pn. *Rodzina bliżej siebie* – w 2014 roku został wdrożony jako standard i obejmuje regularną, pogłębianą i intensywną pracę socjalną; kwalifikacje zgodnie ze stopniem nasilenia barier i problemów społecznych w danym środowisku) oraz asystentury rodzin.
- 04/ **Opracowanie i testowanie innowacyjnych form pomocy instytucjonalnych dla osób/środowisk uwikłanych w przemoc** (w tym część z nich wdrożono na stałe w system wsparcia):
 - Skala ryzyka ponownego wystąpienia przemocy w rodzinie (2016): opracowane przy multidyscyplinarnym zaangażowaniu narzędzie wspomagające pracę koordynatorów i innych specjalistów w ramach planu pomocy rodzinie. Miało na celu procentowe oszacowanie (na podstawie pozyskanej od ODP i OSP wiedzy) prawdopodobieństwa powrotu do stosowania zachowań przemocowych

w danej rodzinie oraz tego czy na danym etapie prowadzenia procedury NK można ją zakończyć czy też należy szukać dalszych rozwiązań.

- Rozszerzony program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy (2016): grupa terapeutyczna dla sprawców przemocy, którzy ukończyli Program Korekcyjno-Edukacyjny. Pomysł dalszego ciągu programu oraz jego pogłębienia został sformułowany przez samych uczestników PKE – uznali oni, że na skutek poznania treści korekcyjnych i edukacyjnych otworzyły się przed nimi potrzeby rozwojowe, zwłaszcza te dotyczące rozwoju osobistego. Grupa miała charakter zamknięty, a w jej skład weszły osoby, które: ukończyły PKE, uznały swoją pełną odpowiedzialność za stosowanie przemocy, zaniechały zachowań przemocowych, są wolne od uzależnień oraz zgłaszają potrzebę samorozwoju. Program zrealizowany w formie 4 ośmiogodzinnych, weekendowych spotkań grupowych.
- Konsultacje dla osób głuchoniemych, niesłyszących i niedosłyszących zagrożonych lub doznających przemocy domowej (2018): cykl konsultacji realizowany w dwóch etapach: konsultacji grupowych i indywidualnych, obejmujących różne formy poradnictwa specjalistycznego, w tym socjalnego, rodzinnego, psychologicznego lub terapeutycznego (w zależności od zgłoszonych potrzeb). Konsultacje świadczone były przez tłumacza języka migowego oraz pracowników MOPS – absolwentów kursu polskiego języka migowego, których celem było zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla grupy o specyficznych potrzebach. Usługa miała charakter pilotażowy – planowana jest organizacja tego typu konsultacji z innymi grupami, a docelowo ma powstać w MOPS zespół zadaniowy pracowników zapewniających osobom głuchym poradnictwo i wsparcie z zachowaniem bezpośredniego kontaktu terapeutyczno-specjalistycznego, tj. bez obecności i udziału osoby trzeciej (tłumacza).
- Psychoedukacyjna grupa wsparcia dla osób/rodzin uwikłanych w przemoc z powodu chorób psychicznych (zwłaszcza schizofrenii i zaburzeń afektywnych dwubiegunowych) i objawów psychopatologicznych osób podejrzanych o stosowanie przemocy (2018): cykl 13 spotkań podzielonych na dwa etapy: w pierwszym etapie skoncentrowane na psychoedukacji uczestników (poradnictwo specjalistyczne ukierunkowane na wzrost świadomości nt. chorób psychicznych, poznanie objawów chorobowych i zrozumienie związanych z nimi stanów emocjonalnych, zmianę postaw w wymiarze poznawczym, afektywnym, behawioralnym), w drugim – dzielenie się przez uczestników doświadczeniami z życia z osobą chorą oraz zapewnienie im wsparcia emocjonalnego.
- Grupa samopomocowa dla kobiet doświadczających przemocy oraz Grupa warsztatowa dla mężczyzn o charakterze psychoedukacyjnym (2022): cykl regularnych spotkań grupowych o charakterze samopomocowym i psychoedukacyjnym skierowanych do określonych grup odbiorców.
- Znaczne zwiększenie dostępu do terapii systemowych czy oferty wsparcia terapeutycznego dla osób współuzależnionych.

- 05/ Wśród nowo utworzonych podmiotów (jednostek, działów, zespołów) lub w sposób znaczący przeorganizowanych a stanowiących obecnie bardzo ważne zasoby wspierające działania w obszarze rozwiązywania problemu przemocy domowej, w tym wspierające bezpośrednio działania gdyńskiego ZI, wymienić należy: (1) przejęcie przez MOPS koordynacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdyni (od 2015 roku do 2019 roku; GKRPA obecnie w ramach struktur Gdyńskiego Centrum Zdrowia), co zwiększyło skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej m.in. poprzez usprawnienie systemu przepływu informacji między ZI a GKRPA; (2) przejęcie świetlic socjoterapeutycznych w nadzór finansowo-merytoryczny ZPS (2015) – obecnie 16 placówek wsparcia dziennego (zabezpieczających ponad 500 miejsc), w tym 13 prowadzonych przez organizacje pozarządowe i animowanych przez ZPS pod kątem merytorycznym, tworzy tzw. sieć gdyńskich SPOT-ów, których zadaniem jest praca z dziećmi, młodzieżą i całymi rodzinami, a celem – szeroko pojęte wsparcie w sytuacji kryzysu czy społecznego wykluczenia, w tym z powodu przemocy domowej; (3) uruchomienie Gdyńskiego Centrum Diagnozy i Terapii FASD, na bazie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego Dla Rodzin i Dzieci z FAS przy ZPS, a obecnie funkcjonujące jako jednostka organizacyjna MOPS i będąca pierwszym tego typu ośrodkiem w Polsce finansowanym w pełni ze środków samorządowych (2016); (4) utworzenie Zespołu ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach struktur organizacyjnych MOPS, do którego głównych zadań należy w szczególności realizacja zapisów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2016); (5) wypracowanie nowej koncepcji „Zarządzania szkolnymi programami profilaktyki uzależnień”, wg której od 2017 roku opiniowane są w Gdyni wnioski konkursowe o dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych (2016); (6) utworzenie Działu Profilaktyki przy OPiTu zapewniającego m.in. wsparcie merytoryczne dla szkół we wprowadzaniu i realizacji nowego systemu zarządzania szkolnymi programami profilaktycznymi (2016); (7) utworzenie w formie jednostki budżetowej gminy Gdyńskiego Centrum Zdrowia, które realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego (2017); (8) utworzenie na bazie Sekcji Poradnictwa Specjalistycznego nowej jednostki organizacyjnej MOPS Gdynia – Zespołu Pomocy Psychologicznej (2018); (9) uruchomienie i systematyczne rozwijanie sieci Centrów Sąsiedzkich, tzw. Przystani Gdyńskich (od 2018 roku), którą tworzą obecnie osiem miejsc zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta, a współtworzonych przez gdyńskie instytucje, organizacje i lokalne społeczności a prowadzone we współpracy Laboratorium Innowacji Społecznych oraz Biblioteki Gdynia.

3. ZASOBY MIASTA GDYNI W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ WSPARCIA OSÓB I RODZIN UWIKŁANYCH W PRZEMOC

3.1. Rola gdyńskich instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej

Jedną z kluczowych instytucji wspierających osoby uwiękane w przemoc jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni**. Wyodrębnioną w strukturze organizacyjnej MOPS Gdynia jednostką, której głównym zadaniem jest koordynacja wszelkich działań w zakresie prewencji, interwencji oraz integracji realizowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest **Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej** (do września 2023 roku jako Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Ośmiu, zatrudnionych obecnie w Zespole pracowników socjalnych, koordynuje wszystkie procedury Niebieskie Karty, wszczęte w Gdyni w trakcie roku przez uprawnione do tego instytucje. Rolą Zespołu jest również doprowadzanie do wzrostu świadomości i wiedzy społeczności lokalnej o problemie przemocy domowej poprzez realizację kampanii społecznych, konferencji, a także prowadzenie szkoleń, czy bieżących badań i analiz zjawiska przemocy domowej. W ramach realizowanych zadań Zespół współpracuje nie tylko z instytucjami zewnętrznymi, w tym tworzącymi skład gdyńskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, lecz także z pozostałymi jednostkami organizacyjnymi MOPS, oferującymi wsparcie specjalistyczne, takie jak: psychologiczne (Zespół Pomocy Psychologicznej), prawne (Dział Prawny), socjalne, świadczone w oparciu o przyjęty w MOPS model trójpodziału pracy socjalnej (regularna, pogłębiona i intensywna) i asystę rodzinną (realizowane w czterech Dzielnicowych Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz w Zespole ds. Intensywnej Pracy Socjalnej z Rodziną) lub też dedykowane wsparciu konkretnych grup: osób z niepełnosprawnościami (Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych), osób wymagających wsparcia dziennego lub całodobowego (Gdyńskie Ośrodki Wsparcia: Chwarzeńska 93 i Bosmańska 32a), dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ich opiekunów (Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej), osób uwiękanych w problem uzależnień (Zespół ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) lub wymagających wysokospecjalistycznego wsparcia w obszarze problematyki FASD, czyli spektrum alkoholowych zaburzeń płodu (Gdyńskie Centrum Diagnostyki i Terapii FASD). Każda z wymienionych jednostek posiada szeroką paletę usług, umożliwiając indywidualne dopasowanie oferty, adekwatnie do potrzeb osób i rodzin w kryzysie lub w trudnej sytuacji życiowej, związanej również z doświadczeniem przemocy.

W przypadku tzw. „gorącej przemocy” niebagatelne znaczenie posiadają działania podejmowane przez służby mundurowe, w szczególności Policję oraz Straż Miejską. **Policja** realizuje nie tylko działania prewencyjne (polegające m.in. na zapewnieniu mieszkańcom bezpieczeństwa), ale również odpowiedzialna jest za przeprowadzanie interwencji w miej-

scu zamieszkania, odbywanie wizyt dzielnicowych w miejscu zamieszkania i przeprowadzanie rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych, a także realizację – wraz z psychologami Ośrodka Interwencji Kryzysowej – dyżurów Niebieskiego Patrolu. Funkcjonariusze Policji przyjmują również zawiadomienia o przestępstwach, prowadzą postępowania przygotowawcze oraz wszczynają procedurę „Niebieskie Karty”. Na poziomie działań interwencyjnych (w razie potrzeb) zabezpieczają także sprawców przemocy w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych. Policja ściśle współpracuje z Zespołem ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia w ramach prowadzenia procedur „Niebieskie Karty”. Rolą **Strąży Miejskiej** jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez zbieranie i przekazywanie informacji uprawnionym podmiotom, udzielanie pomocy i asystowanie podczas interwencji, monitoringu w środowiskach uwikłanych w przemoc, prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przemocy rówieśniczej oraz poprzez udzielanie wsparcia logistycznego. Od 2015 roku, na mocy podpisanego pomiędzy MOPS, Wydziałem Żandarmerii Wojskowej, Policją i ZI porozumienia o współpracy, w przeciwdziałanie przemocy w rodzinach żołnierzy w służbie czynnej i tworzenie algorytmów postępowania włączyła się także **Żandarmeria Wojskowa**.

Bardzo ważnym zasobem w gdyńskim systemie wsparcia osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą są wszelkiego rodzaju ośrodki oraz zespoły specjalistów, których głównym zadaniem jest zapewnienie wsparcia ofiarom przemocy w procesie ich reintegracji, jak i realizowanie na rzecz gdynian działań preinterwencyjnych. Mowa tutaj w szczególności o **Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień (OPiTU)** oraz o **Zespole Placówek Specjalistycznych (ZPS) i jego jednostkach organizacyjnych**. OPiTU oprócz działań nakierowanych stricte na kwestie uzależnień odpowiedzialny jest za przeciwdziałanie przemocy domowej w postaci udzielania bezpłatnych konsultacji i porad oraz zapewnienia form wsparcia terapeutycznego na rzecz osób, w przypadku których problem uzależnienia współwystępuje z problemem przemocy domowej. W ramach funkcjonowania Zespołu Placówek Specjalistycznych należy wskazać na funkcjonowanie **Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK)** oraz **Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej (SOW)**. Rolą wspomnianych instytucji pozostaje udzielanie pomocy dzieciom i rodzinom w realizacji podstawowych funkcji rodziny, poprzez działania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, diagnostycznym, terapeutycznym, edukacyjnym, a także przeciwdziałanie przemocy oraz wspieranie rodzin zagrożonych dysfunkcjami i będącymi w trudnej sytuacji – nierzadko kryzysowej. Podejmowane działania obejmują m.in. świadczenie indywidualnych konsultacji psychologicznych i prawnych oraz wsparcia grupowego, realizację nieodpłatnych psychoterapii indywidualnych, par i rodzin, prowadzenie hostelu dla osób doświadczających przemocy, realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, jak również dyżurów Niebieskiego Patrolu (współ z Policją). SOW prowadzi także całodobowy telefon interwencyjny. Od 2015 roku ZPS nadzoruje pod kątem finansowym i animuje pod kątem merytorycznym pracę Placówek Wsparcia Dziennego, tworzących tzw. **Sieć Gdyńskich SPOT-ów** dla dzieci i młodzieży (aktualnie w jej skład wchodzi 16 placówek, w tym 3 prowadzone przez

ZPS, a 13 przez organizacje pozarządowe). Istotny zasób miasta stanowi także **portal www.gdyniawspiera.pl** – utworzony i administrowany przez ZPS, który – skupiając w jednym miejscu informacje o dostępnej ofercie wsparcia oraz ułatwiając dostęp do zasobów informacyjnych w kluczowych obszarach problematyki społecznej (w tym z zakresu problematyki przemocy domowej) – stanowi jednocześnie narzędzie sieciujące gdyńskie instytucje i organizacje wsparcia. W ramach struktur ZPS warto wyodrębnić także **Gdyński Ośrodek Stażowo-Terapeutyczny** (GOST) zajmujący się organizacją i koordynacją programów stażowych dla psychologów, pedagogów, psychoterapeutów i psychologów klinicznych. Działania GOST umożliwiają zdobycie doświadczenia zawodowego studentom i absolwentom kierunków humanistycznych poprzez wsparcie specjalistów pracujących w ZPS. Celem realizowanych programów stażowych jest zwiększenie dostępności usług dla gdynian i wsparcie rynku specjalistów pracujących w obszarze pomocy dzieciom, młodzieży, dorosłym i całym rodzinom.

Ważną rolę w rozwiązywaniu problemu przemocy domowej pełnią **Prokuratura** oraz **Sąd**. Ta pierwsza zajmuje się ściganiem przestępstw i odpowiedzialna jest m.in. za prowadzenie lub nadzorowanie postępowania przygotowawczego w sprawach karnych, sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądami oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, gromadzenie dowodów zbieranych przez organa ścigania lub obywateli, przygotowywanie na ich podstawie aktów oskarżenia, kierowanie tych aktów do sądów i następnie reprezentowanie Państwa w sprawach sądowych, które te akty rozpatrują. Prokurator reaguje na doniesienia organów ścigania, jak i na sygnały od obywateli. Gdyński sąd rodzinny zajmuje się zaś sprawami z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego dotyczącymi regulacji stosunków prawnych w rodzinie zarówno niemajątkowych i majątkowych, jej istnienia i funkcjonowania, stosunków wewnątrz rodziny jak i z osobami trzecimi, demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych. Sąd karny zajmuje się rozpoznawaniem spraw z zakresu prawa karnego (w tym przestępstw z rozdziałów: XXIII „Przestępstwa przeciwko wolności”, XXV „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”, XXVI „Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece”, XXVII „Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej”).

Rola w zakresie integracji zawodowej osób uwikłanych w przemoc przypada również **Powiatowemu Urzędowi Pracy w Gdyni** – instytucji wspierającej działalność gdyńskiego ZI oraz zapewniającego wsparcie w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz w formie realizowanych programów specjalnych. W obszarze wsparcia dzieci i młodzieży oraz ich rodziców szczególną rolę dogrywają także gdyńskie placówki oświatowe, w tym trzy **Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne**.

Nie bez znaczenia dla profesjonalnego wspierania ofiar oraz sprawców przemocy w zakresie prewencji oraz integracji jest funkcjonowanie i oferta **organizacji pozarządowych**, które zapewniają wsparcie rzeczowe, bezpłatne poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, czy też prowadzą różnego rodzaju oddziaływania dotyczące wspierania rozwoju społeczności lokalnych.

Warto jednocześnie podkreślić, iż przedstawione powyżej ramowe zakresy działań poszczególnych instytucji i podmiotów realizowane są na gruncie kooperacji interdyscyplinarnej i koalicyjnej oraz osadzone na wieloletniej gdyńskiej tradycji dotyczącej współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób w kryzysie. Powyższe realizowane jest nie tylko w odniesieniu do przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, ale i w innych obszarach wsparcia społecznego (świadczonego m.in. na rzecz osób bezdomnych i w kryzysie mieszkaniowym, osób uwikłanych w problem uzależnień, osób doświadczających kryzysów suicydologicznych oraz kryzysów psychicznych i chorujących psychicznie, czy też osób z niepełnosprawnościami). U podstaw powyższego leży bowiem przekonanie, że ścisła współpraca oraz sieciowanie i integrowanie działań pozwalają na skuteczniejsze i efektywniejsze realizowanie zadań polityki społecznej, stanowiąc przy tym znakomitą platformę do opracowywania, testowania i wdrażania nowych rozwiązań, poszerzających ofertę wsparcia dla mieszkańców Gdyni.

Szczegółowy zakres działań, podejmowanych przez gdyńskie instytucje i podmioty na rzecz rozwiązywania problemu przemocy domowej, przedstawiono w kolejnym podrozdziale.

3.2. Profilaktyka, interwencja oraz integracja w procesie wspierania osób uwikłanych w przemoc domową w Gdyni

Celem zapewnienia jak najbardziej kompleksowej i adekwatnej oferty instytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, realizowane w Gdyni działania opierają się od lat na trzech wymiarach systemowego wsparcia: prewencję, interwencję oraz integrację.

- 01/ Prewencja**, czyli profilaktyka, jest kierowana do osób i rodzin w sytuacji zagrożenia przemocą domową. Działania prewencyjne ukierunkowane są na eliminowanie przyczyn uwikłania w przemoc oraz redukcję ryzyka jej wystąpienia.
- 02/ Interwencja** obejmuje wszystkie osoby dotknięte przemocą domową, w szczególności w ramach tzw. „gorącej przemocy” i jako taka związana jest przede wszystkim z zapewnieniem natychmiastowego wsparcia osobom takiej pomocy wymagającym. Działanie obejmuje jednocześnie rozeznanie (na podstawie zebranych informacji) czy w rodzinie zachodzi przemoc domowa a następnie wszczęcie pNK lub odstąpienie od działań w przypadku nie potwierdzenia występowania przemocy.
- 03/ Integracja** jest możliwa tylko dzięki dostosowaniu jej kształtu do potrzeb i barier osób i rodzin uwikłanych w przemoc. Integracja, odwołując się do rozróżnienia na *pomoc* i *opiekę* jest zdecydowanie utożsamieniem tej pierwszej formy, nastawionej na samodzielność życiową osób i rodzin (w odróżnieniu od opiekuńczego braku samodzielności życiowej), na ich niezależność bądź względną zależność, podjęcie działań z powodu sytuacji trudnej (a nie, jak w przypadku opieki, nie-samodzielności) oraz ograniczonego czasu trwania relacji (która w założeniu nie

ma być długotrwała). Integracja to ten element systemu wsparcia osób dotkniętych przemocą domową, którego zastosowanie pozwala na redukcję szkód wywołanych przez uwikłanie w problem oraz pełny powrót do prawidłowego pełnienia ról społecznych. Z natury swojej instytucje/podmioty zaangażowane w proces reintegracyjny powinny reprezentować jak najszersze spektrum instytucji polityki społecznej, zaś sam proces integracji powinien opierać się o indywidualny plan pomocy realizowany z osobami uwikłanymi w przemoc. W tym kontekście systemowy element integracji powinien koncentrować się wokół działań terapeutycznych wykonywanych zarówno z osobą bezpośrednio uwikłaną w przemoc, jak i całym jej najbliższym otoczeniem, jak również dotyczyć powinien rozwiązywania problemów mieszkaniowych, zdrowotnych, edukacyjnych, zawodowych – w zależności od charakteru występowania deficytów w poszczególnych sferach życia.

Poniżej przedstawiono najważniejsze zasoby (ofertę, działania) instytucjonalne gminy w podziale na trzy – wymienione powyżej – kluczowe obszary systemowego wsparcia gdynian zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową, tj. prewencję, interwencję oraz integrację⁹.

⁹ niektóre zasoby, wymienione w poniższych tabelach, wykorzystywane są na więcej niż jednym etapie działań wspierających (np. Szkoła dla rodziców – stanowi zarówno zasób prewencyjny, jak i integracyjny) – na użytek dokumentu dokonano kwalifikacji rozłącznej według charakterystyki dominującej zasobu

ZASOBY PREWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
01/ Kampania społeczna „Biała Wstążka”	- ogólnoswiatowa kampania społeczna, realizowana w Gdyni regularnie od 2009 roku, której celem jest przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet, a symbolem biała wstążka wpinana w klapy męskich marynarek - kampania realizowana jest na przełomie listopada i grudnia, a jej zwieńczenie, w tym podsumowanie działań, następuje w trakcie organizowanej rokrocznie konferencji miejskiej, w której udział biorą m.in. członkowie gdyńskiego Zespołu Interdyscyplinarnego - organizacja kampanii to nie tylko rozdawanie mieszkańcom białych wstążek i zwracanie w ten sposób uwagi na problem przemocy, ale też szereg wydarzeń towarzyszących (happeningów, konkursów, warsztatów, projekcji kina społecznie wrażliwego i innych) w placówkach edukacyjnych uświadamiających problem przemocy mężczyzn wobec kobiet - we współorganizacji kampanii udział biorą gdyńskie placówki edukacyjne (co roku do współorganizacji zapraszana jest inna szkoła); kampania wspierana jest też przez samorządowców, służby mundurowe, rady dzielnic, sportowców - przez cały rok funkcjonuje jednocześnie strona internetowa gdyńskiej Białej Wstążki, na której można znaleźć nie tylko program kampanii, ale i m.in. informacje na temat gdyńskiej oferty wsparcia osób uwikłanych w problem przemocy	głównym organizatorem kampanii i administratorem strony jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, jednak co roku w jej współorganizację włącza się jedna z gdyńskich szkół
02/ Kampania społeczna „Tydzień Profilaktyki Uzależnień”	- celem kampanii miejskiej, realizowanej od 2018 roku jest: przybliżenie mieszkańcom Gdyni wiedzy związanej z obszarem uzależnień oraz przekazanie informacji nt. dostępnej oferty terapeutycznej w Gdyni (także w zakresie przeciwdziałania przemocy), a także profilaktyka uzależnień, w tym przeciwdziałanie podejmowaniu zachowań ryzykownych związanych z uzależnieniem i przemocą, dostarczanie wiedzy na temat sposobów i strategii zapobiegania uzależnieniom, prowadzenie nowych metod regulowania emocji i wspierania rozwoju emocjonalnego oraz psychicznego - kampania służy także wzmacnianiu kompetencji zawodowych osób związanych z obszarem wsparcia społecznego, w tym poszerzaniu wiedzy specjalistów na temat przeciwdziałania i rozwiązywania problemu uzależnień i przemocy - organizowane w ramach kampanii wydarzenia towarzyszące (m.in. warsztaty, dni otwarte w instytucjach miejskich, pikniki dla rodzin, akcje i spotkania informacyjno-edukacyjne) służą nie tylko propagowaniu zdrowia psychicznego oraz gdyńskiej oferty wsparcia, ale także integracji rodzinnej, w myśl przekonania, że zdrowe relacje chronią	głównymi organizatorami kampanii są: Zespół Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia oraz Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni; w jej organizację włączają się co roku różne instytucje miejskie, w tym m.in.: Komenda Powiatowa Policji, Gdynia Rodzinna, Laboratorium Innowacji Społecznej, Stowarzyszenie OVUM

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
03/	Regularne kampanie promocyjne specjalistycznych ośrodków wsparcia	• zwiększenie świadomości mieszkańców Gdyni nt. kryzysów emocjonalnych, zdrowia psychicznego oraz przemocy domowej • promowanie działań interwencyjnych, prewencyjnych i integracyjnych OIK oraz SOW poprzez ulotki, plakaty i informacje w mediach społecznościowych	Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostki organizacyjne Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
04/	Badania desk research obejmujące pogłębioną analizę procedur „Niebieskie Karty” w Gdyni	• regularne badania socjologiczne, realizowane regularnie od 2020 roku – dotychczas zrealizowano cztery edycje obejmujące analizą gdyńskie pNK z lat 2011–2021 • realizacja badań stanowi odpowiedź na zdiagnozowany w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 deficyt badań charakteryzujących całościowo skalę i specyfikę przemocy w rodzinie oraz brak pełnego i usystematyzowanego obrazu zjawiska na poziomie lokalnym (ogólnodostępne statystyki ilościowe dają wąski i wycinkowy obraz zjawiska przemocy – często są niepełne lub rozdrobnione pomiędzy różnorodne instytucje i organizacje zajmujące się na co dzień tą problematyką, zaś istniejące analizy i badania jakościowe w głównej mierze charakteryzują zjawisko przemocy poprzez kontekst ogólnokrajowy lub wojewódzki, bądź też określonych grup społecznych, np. przemoc rówieśnicza, szkolna) - szczególną wartość badania stanowi jego przedmiot – pNK dotyczą wszystkich mieszkańców miasta, tym samym obrazują skalę problemu przemocy w odniesieniu do wszystkich gdynian, nie zaś żadnej skonkretyzowanej grupy mieszkańców miasta • istotą realizowanych badań jest ich powtarzalność, która gwarantuje stałe pogłębianie wiedzy o specyfice zjawiska przemocy domowej, zapewniając wszystkim zainteresowanym dostęp do aktualnej i rzetelnej diagnozy oraz obserwację tendencji i dynamiki zjawiska w dłuższym czasookresie • zgodnie z przyjętą metodologią, diagnoza prowadzona jest w oparciu o cztery, elementarne obszary badawcze, zoperacjonalizowane za pomocą blisko 120 wskaźników, które w ujęciu syntetycznym charakteryzują zjawisko przemocy w gdyńskich rodzinach • wyniki badań są szeroko dystrybuowane w formie publikacji drukowanej i elektronicznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
05/	Portal internetowy www.gdyniawspiera.pl	- portal internetowy zawierający stale aktualizowaną bazę dostępnych i bezpłatnych ofert wsparcia w Gdyni, w tym w obszarze przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie, oferujący przejrzystą formułę prowadzenia użytkownika do kluczowej informacji za pomocą wybieranych krok po kroku odpowiedzi - adresowany do osób, które szukają kompleksowej informacji o nieodpłatnych formach wsparcia oferowanych przez gdyńskie instytucje i organizacje oraz do osób, które poszukują aktualnych ofert wolontariackich lub/i programów stażowych; z portalu mogą korzystać także specjaliści, którzy poszukają informacji na temat gdyńskich zasobów i dostępnych form wspierania osób/rodzin we wszystkich obszarach deficytowych (portal prócz funkcji informacyjnej jest jednocześnie narzędziem sieciującym gdyńskie instytucje i organizacje, skupiając w jednym miejscu informacje o dostępnej ofercie wsparcia oraz ułatwiającym dostęp do zasobów informacyjnych w kluczowych aspektach problematyki społecznej)	administratorem i pomysłodawcą strony jest Zespół Placówek Specjalistycznych – portal współtworzy aktualnie ponad 100 podmiotów (instytucji, organizacji) oferujących mieszkańcom Gdyni bezpłatne formy wsparcia
06/	Portal internetowy www.zdrowagdynia.pl	strona internetowa, na której umieszczane są artykuły i informacje dotyczące aktualnie trwających kampanii społecznych, oferty psychoterapeutycznej oraz metod i strategii profilaktycznych z obszarów uzależnień, zdrowia psychicznego i przemocy domowej	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni
07/	Szkolenia i warsztaty dla profesjonalistów z zakresu interwencji kryzysowej	- regularne szkolenia kierowane do specjalistów pracujących w obszarze wsparcia dzieci młodzieży, dorosłych i rodzin oraz dla współpracujących służb, mające na celu zwiększenie świadomości i wiedzy nt. pracy z osobami doświadczającymi kryzysów i reagowania na sytuację przemocy - publikowanie webinarów i podcastów dla specjalistów pracujących w obszarze pomocy psychologicznej i pracy z klientem oraz dla klientów (o charakterze informacyjno-edukacyjnym)	Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostki organizacyjne Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
08/	Seminarium dla nauczycieli	- cykliczne organizowanie konferencji warsztatowo-szkoleniowej dla nauczycieli gdyńskich placówek edukacyjnych z obszarów profilaktyki uzależnień, zdrowia psychicznego, przemocy (w tym cyberprzemocy), zachowań autoagresywnych oraz dostarczanie narzędzi i metod pracy w ramach powyższych - szkolenia kompetencyjne rad pedagogicznych w temacie czynników chroniących	Dział Profilaktyki Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
09/	Szkolenia dla realizatorów programów rekomendowanych	regularne szkolenia nauczycieli i pracowników jednostek pomocowych z programów rekomendowanych przez KBPN, ORE, PARPA i IPIN w celu wzmacniania ich kompetencji w zakresie budowania współpracy w grupie rówieśniczej, podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców, wspierania rozwoju emocjonalnego dzieci i młodzieży, budowania relacji mającej na celu zapobieganie wchodzeniu przez dzieci i młodzież w sytuacje ryzykowne związane z używaniem alkoholu, narkotyków i stosowania przemocy	Dział Profilaktyki Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni
10/	Forum Liderów Profilaktyki	podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie wiedzy na temat uzależnień, metod psychoterapii, wspierania rozwoju emocjonalnego dzieci i młodzieży, budowania relacji mającej na celu zapobieganie wchodzeniu przez dzieci i młodzież w sytuacje ryzykowne związane z używaniem alkoholu, narkotyków i stosowania przemocy	Dział Profilaktyki Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni
11/	Programy stażowo-terapeutyczne	- ich celem jest wsparcie działań i rozwój poszczególnych pionów Zespołu Placówek Specjalistycznych. W ramach podejmowanych działań, GOST m.in: współpracuje z zewnętrznymi gabinetami psychoterapeutycznymi, realizuje programy terapeutyczne dla psychoterapeutów indywidualnych, a także programy stażowe dla studentów i absolwentów różnych kierunków studiów (wraz z możliwością odbywania praktyk studenckich), psychoterapeutów oraz psychologów klinicznych w trakcie specjalizacji - Programy umożliwiają jednocześnie dokształcanie się profesjonalistów i zapewnienie dodatkowego wsparcia specjalistycznego na rzecz osób w kryzysie	Gdyński Ośrodek Stażowo-Terapeutyczny – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
12/	Szkolenia tematyczne dla specjalistów poświęcone problematyce przeciwdziałania przemocy domowej	- przewodzenie regularnych szkoleń tematycznych dot. przeciwdziałania przemocy domowej, podejmowania i prowadzenia działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, funkcjonowania ZI, a także psychologicznych aspektów problemu przemocy domowej - szkolenia kierowane są do osób reprezentujących gdyńskie instytucje polityki społecznej takie jak: ochrona zdrowia (w tym dla lekarzy i pielęgniarek), oświata (w tym dla studentów gdyńskich uczelni, dyrektorów, Rad Pedagogicznych, psychologów i pedagogów oraz uczniów szkół i przedszkoli), pomoc społeczna, służby mundurowe (policja, żandarmeria wojskowa), wymiar sprawiedliwości (prokuratura), ale też – w ramach wymiany dobrych praktyk – dla członków ZI spoza Gdyni	Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
13/	Działania profilaktyczne wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkoli i szkół, w tym wspieranie nauczycieli i pedagogów w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	• prowadzenie interwencji kryzysowej, warsztatów dla dzieci i młodzieży, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej • dostarczenie wiedzy na temat zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej • udzielenie wsparcia merytorycznego pracownikom oświaty poprzez prowadzenie interwencji kryzysowej • psychoedukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozwoju emocjonalnego, radzenia sobie ze stresem, relacji rówieśniczych jako profilaktyka działań przemocowych	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Gdyni, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Gdyni; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 w Gdyni
14/	Szkolenia dla funkcjonariuszy Policji	• opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do funkcjonariuszy Policji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc domową	Komenda Miejska Policji w Gdyni
15/	Warsztaty wyjazdowe dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni oraz koalicjantów	• sposób organizacji warsztatów w formule wyjazdowej stanowi sprawdzoną gdyńską praktykę skutecznego sieciowania i integrowania działań multiprofesjonalnych • tematyka poszczególnych warsztatów jest każdorazowo inna i zależna od bieżąco definiowanych potrzeb ZI i grup roboczych (w latach 2014–2018 – po dwa warsztaty wyjazdowe w roku)	Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia
16/	Coroczne konferencje miejskie służące podsumowaniu działań ZI w Gdyni oraz kolejnej edycji kampanii Biała Wstążka	• organizowana regularnie od 2009 roku konferencja miejska, służąca m.in. rocznemu podsumowaniu działań związanych z zakończeniem kampanii Biała Wstążka, a od 2011 roku także podsumowaniu działań gdyńskiego ZI • temat przewodni konferencji zmienia się co roku, podobnie jak zmieniają się instytucje zapraszane do jej współorganizacji - ich niezmiennym celem pozostaje jednak przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez sieciowanie działań międzyinstytucjonalnych oraz edukację społeczną w zakresie problematyki przemocy domowej • w konferencjach uczestniczą członkowie gdyńskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, przedstawiciele instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej (m.in. pracownicy oświaty, ochrony zdrowia, służb mundurowych, pomocy społecznej), a także młodzież z gdyńskich szkół i uczelni	Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
17/	Konferencja „GPS dobrego pomagania” oraz spotkania gdyńskiej koalicji na rzecz gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom	• celem spotkań jest wymiana doświadczeń specjalistów tworzących skład koalicji oraz nabycie najnowszej, aktualnej wiedzy z obszaru uzależnień, możliwość omówienia poszczególnych trudności w pracy z rodziną z problemem uzależnienia, w tym współwystępującego z przemocą domową • inicjowanie i współtworzenie rozwiązań systemowych, które pozwolą na sprawne i skuteczne realizowanie zadań polityki społecznej w obszarze problematyki uzależnień, w tym współwystępujących z przemocą domową i integrowanie działań w tym zakresie w ramach zasobów miasta	Zespół Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia
18/	Rozpowszechnianie informacji o miejscach i narzędziach umożliwiających uzyskanie wsparcia przez osoby doznające przemocy	• rozpowszechnianie informatorów (papierowych, elektronicznych) uzyskanych od powiatowych jednostek samorządu terytorialnego zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań na rzecz osób doświadczających przemocy domowej • rozpowszechnianie informacji o bezpłatnej aplikacji dla smartfonów „Twój Parasol” skierowanej do osób doznających przemocy domowej	Komenda Miejska Policji w Gdyni
19/	Zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci i młodzież przebywających w pieczy zastępczej	• zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci i młodzież przebywających w pieczy zastępczej mające na celu uwrażliwienie na problemy społeczne, w tym m.in. na zjawisko przemocy domowej	Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS Gdynia
20/	Szkolne programy profilaktyczne oraz indywidualne wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców	• prowadzenie szkolnych programów w zakresie profilaktyki, w tym profilaktyki uzależnień od alkoholu i przemocy oraz warsztatów z zakresu radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, komunikacji oraz wzmacniania potencjału uczniów • diagnozowanie sytuacji wychowawczej oraz udzielanie wsparcia dziecku oraz rodzicowi w celu niwelowania trudnych sytuacji wychowawczych • w razie potrzeby kierowanie do instytucji udzielających wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego czy socjalnego	pedagodzy i psychologowie szkolni z gdyńskich placówek oświatowych
21/	Spotkania profilaktyczne w środowisku szkolnym dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	• prowadzenie zajęć dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych oraz uczniów szkół średnich w zakresie przeciwdziałania problemowi uzależnień, agresji oraz przemocy rówieśniczej, obejmujących część ogólną (przedstawienie informacji na temat zjawiska przemocy rówieśniczej w świecie realnym i cyberprzestrzeni) oraz szczegółową (rozwijanie umiejętności reagowania na przemoc rówieśniczą oraz poznanie możliwości pomocy, z jakiej mogą skorzystać młode osoby doświadczające przemocy ze strony rówieśników lub będące jej świadkami, w tym o sposobie postępowania w sytuacji znalezienia się osoby w okolicznościach zagrażających jej życiu lub zdrowiu oraz życiu i zdrowiu innych osób)	Straż Miejska Gdynia (samodzielne stanowisko ds. profilaktyki społecznej)

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
22/	Sieć Gdyńskich SPOT-ów: Placówki Wsparcia Dziennego	- sieć 16-stu placówek wspierających gdyńskie rodziny w pokonywaniu trudności wychowawczych i budowaniu więzi - wsparciem obejmowana jest cała rodzina, zaś oferta obejmuje m.in. wsparcie edukacyjne, warsztaty rozwojowe, zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym oraz zajęcia reintegracyjne dzieci z rodzinami; dwie placówki (SPOT Ogniskoi Login) zapewniają ponadto wyżywienie - oferta jednej z placówek - SPOT Starter - oparta jest na trzech filarach: usamodzielnienia (wsparcie osób usamodzielniających się w pieczy zastępczej i rodzinach biologicznych), open space (grupowe i indywidualne zajęcia dla osób w kryzysach psychicznych) oraz master class (zajęcia grupowe dla młodzieży doświadczającej kryzysów psychicznych, która z powodu trudności zdrowotnych realizuje obowiązek szkolny w domu); w 2021 roku działalność obu klubów została połączona w jeden: Open Space i w takiej formie kontynuuje obecnie działalność - każda z placówek minimum dwa razy w roku realizuje także wydarzenia integracyjne na rzecz społeczności lokalnej - dwa razy w roku spotykają się zespoły monitorujące sytuację rodziny dziecka biorącego udział w zajęciach placówek, w których uczestniczą specjaliści pracujący z rodziną (np. kurator, pracownik socjalny, pedagog szkolny) - ze wsparcia placówek korzysta jednocześnie ponad 500 dzieci – co pozwala na szybkie wychwycenie problemów w rodzinach zagrożonych przemocą	16 placówek wsparcia dziennego, w tym 13 prowadzonych przez organizacje pozarządowe, a 3 przez Zespół Placówek Specjalistycznych
23/	Sieć Centrów Sąsiedzkich, tzw. Przystani, obejmująca obecnie osiem miejsc zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta	Przystanie to idea rozwijana od 2018 roku przez gdyński samorząd, polegająca na lokalizowaniu usług miejskich i przestrzeni sąsiedzkiej aktywności w dzielnicach, blisko mieszkańców. To przestrzenie realizacji pomysłów i zainteresowań współtworzone przez mieszkańców i mieszkanki, gdyńskie instytucje i organizacje. Przystanie działają według spójnego pomysłu. We wszystkich prowadzone są działania sąsiedzkie, a jednocześnie każda z nich różni się wielkością, doбором tworzących jej instytucji i programem – w zależności od lokalnego kontekstu i potrzeb. Każda z Przystani, choć jest częścią sieci placówek, działa autonomicznie, korzystając z możliwości, jakie daje jej siedziba oraz najbliższe otoczenie – rozwija się w kierunku będącym odpowiedzią na zainteresowania i potrzeby mieszkańców danej dzielnicy. Przystanie to przestrzenie dla każdej osoby szukającej miejsca do rozwoju osobistego, pogłębiania pasji, poszerzania zainteresowań, zawierania znajomości i integracji sąsiedzkiej, ale także wsparcia specjalistów – są otwarte dla wszystkich mieszkanki i mieszkańców Gdyni, niezależnie od wieku, narodowości czy miejsca zamieszkania	podmioty prowadzące: Laboratorium Innowacji Społecznych oraz Biblioteka Gdynia. Ofertę współtworzą również na poziomie bezpośredniej działalności lub oferty następujące gdyńskie instytucje: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Aktywności Seniora, Gdyńskie Centrum Sportu, Gdyńskie Centrum Zdrowia, Zespół Placówek Specjalistycznych (kontraktujące konkretne usługi na terenie Przystani)

ZASOBY PREWENCYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
24/	Spilno Hub	- polsko-ukraiński punkt na mapie Gdyni uruchomiony w marcu 2023 roku w ramach podpisanego przez Gminę Miasta Gdyni porozumienia o współpracy z UNICEF. To szósty w Polsce, ale pierwszy w województwie pomorskim punkt tego typu. To miejsce, w którym dzieci i dorośli z doświadczeniem uchodźczym mają odnaleźć poczucie bezpieczeństwa oraz przestrzeń do integracji. W Spilno zatrudnieni są specjaliści ze znajomością języka ukraińskiego, w tym psychologowie, pedagodzy, logopedzi, nauczyciele. Analogicznie jak w gdyńskich Przystaniach, uczestnicy SpilnoHubu są gospodarzami miejsca, współorganizując takie aktywności, które są im potrzebne - oferowane wsparcie ma charakter nieodpłatny. Oferta adresowana jest do wszystkich mieszkańców, niezależnie od narodowości, z pierwszeństwem jednak dla osób z doświadczeniem uchodźczym	Biuro ds. Jakości Życia Urzędu Miasta Gdyni
25/	Wymiennikownia – Młodzieżowe Centrum Innowacji Społecznych i Designu	- misją Wymiennikowni jest wspieranie oddolnych inicjatyw i pomoc w realizacji pomysłów pozwalających młodzieży na wymienianie się zainteresowaniami, realizowanie pasji czy po prostu ciekawe spędzanie wolnego czasu. W myśl zasad edukacji międzyrówieśniczej, Wymiennikownia prowadzona jest w stałej współpracy z młodzieżą. Kalendarz zajęć i warsztatów powstaje na bieżąco, na podstawie projektów zgłaszanych przez aktywnych, młodych gdyńian. Istotą miejsca jest bowiem to, iż uczestnicy mają realny wpływ na jego funkcjonowanie – sami decydują o tym, w jaki sposób działa miejsce, w jakich zajęciach chcą brać udział i sami pomagają je organizować - w ofercie znajdują się różnorodne warsztaty dla młodzieży z całego miasta (m.in. plastyczne, taneczne, kulinarne), ale przede wszystkim zajęcia realizowane przez młodych dla młodych. Wymiennikownia jest organizatorem młodzieżowych imprez i wydarzeń takich, w tym m.in. Move Dem Up oraz festiwal GRAMY!	Laboratorium Innowacji Społecznych
26/	Program „Szkoła Otwarta”	- autorski program gdyńskiego samorządu, realizowany rokrocznie od 1999 roku w kilkunastu gdyńskich szkołach - celem programu jest stworzenie mieszkańcom Gdyni szerokiej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, przy wykorzystaniu bazy lokalowej placówek oświatowych. Idea programu zakłada, że w gdyńskich szkołach po zakończeniu lekcji odbywają się zajęcia, z których korzystać mogą mieszkańcy miasta, niezależnie od narodowości - oferta obejmuje pozalekcyjne zajęcia tematyczne rozwijające umiejętności dzieci i młodzieży o charakterze sportowym, edukacyjnym czy prozdrowotnym; oferta zajęć jest zróżnicowana w zależności od placówki i edycji programu	program „Szkoła Otwarta” realizowany jest obecnie w 19 gdyńskich placówkach oświatowych, zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta

ZASOBY PREWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
27/ Streetworking	• pilotaż programu streetworkingu realizowano od września 2018 roku do sierpnia 2021 roku w SPOT Północ; jego celem była próba dotarcia do dzieci i młodzieży spoza instytucjonalnego systemu pomocy, którzy prezentują ryzykowne zachowania poza rodziną i szkołą. Pilotaż opierał się na pracy streetworkera, który docierał do miejsc, w których spotyka się młodzież niezainteresowana skorzystaniem z oferty wsparcia instytucjonalnego. • sukces programu oparty na skutecznym wyjściu ze wsparciem młodzieży poza ramy lokalu/instytucji, pozwolił włączyć pracę streetworkera jako stały element wsparcia dzieci i młodzieży na lata 2021–2024 w trzech lokalizacjach, tj. na rewitalizowanych podobszarach Gdyni w dzielnicach: Witomino, Chylonia i Oksywie, w ramach liniowej/statutowej działalności czterech SPOT	cztery Placówki Wsparcia Dziennego

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
01/ Powołanie w skład Grupy Diagnostyczno-Pomocowej 1. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” (NK) 2. Rozeznanie sytuacji na podstawie otrzymanej informacji	- do wszczęcia procedury NK – zgodnie z art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – uprawnieni są: przedstawiciele jednostek pomocy społecznej (w tym: pracownicy socjalni, asystenci rodzin, pracownicy socjalni SOW, pedagodzy, psycholodzy i terapeuci); Policji (w tym: funkcjonariusze, psycholodzy); oświaty (w tym: wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy lub psycholodzy i terapeuci); ochrony zdrowia (w tym: osoby wykonujące zawód medyczny: lekarze, pielęgniarki, położne, ratownicy medyczni); członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; żołnierze Żandarmerii Wojskowej, psycholodzy, pedagodzy, terapeuci z organizacji pozarządowych; jak również Grupa Diagnostyczno-Pomocowa 1. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”: - powinna być wszczynana wyłącznie w sytuacji, gdy przedstawiciel jednej z ww. instytucji w trakcie czynności służbowych lub zawodowych ma uzasadnione podejrzenie o występowaniu przemocy wobec członka lub członków rodziny, ponieważ nazewnictwo osób, dla których jest wszczynana procedura NK ma charakter stwierdzenia faktu: OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ oraz OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ; zgłoszenia przemocy za pośrednictwem jednej z ww. instytucji może również dokonać sama osoba doznająca przemocy, członek jej rodziny lub każda osoba będąca świadkiem przemocy. Osoby małoletnie będące świadkami przemocy domowej, stają się automatycznie na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy OSOBAMI DOZNAJĄCYMI PRZEMOCY DOMOWEJ - przedstawiciel instytucji wszczynający procedurę NK ma obowiązek przekazania formularza „Niebieska Karta – część A” (formalnie wszczynającego procedurę NK) do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni w terminie max. 5 dni roboczych daty jego wypełnienia – po dostarczeniu formularza do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni, w terminie max. 3 dni roboczych zostaje powołana Grupa Diagnostyczno-Pomocowa – rozpoczynając tym samym realizację procedury NK 2. Rozeznanie sytuacji na podstawie otrzymanej informacji: - każda osoba, zarówno prywatna lub będąca przedstawicielem instytucji/ organizacji może przekazać do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni informację: dane osób (adres, imię i nazwisko) oraz opis sytuacji i zachowań, które wzbudzają u zgłaszającego podejrzenie, że takie zachowania mogą być przemocą w domową - po otrzymaniu takiej informacji Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni powołuje Grupę Diagnostyczno-Pomocową, której zadaniem będzie rozeznanie sytuacji rodziny i podjęcie decyzji czy należy odstąpić od dalszych działań czy wszczęć procedurę NK	Instytucje uprawnione do wszczęcia pNK to: - Policja – kontakt poprzez jeden z sześciu gdyńskich komisariatów lub Komendę Miejską Policji (por. kolumna obok) - Pomoc społeczna – kontakt poprzez jeden z czterech Dzielnicowych Ośrodków Pomocy Społecznej lub Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia (por. kolumna obok) - Oświata – kontakt z nauczycielem lub pedagogiem placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletnie dziecko - Ochrona zdrowia – kontakt z lekarzem, pielęgniarką, położną lub ratownikiem medycznym - GKRPA przy Gdyńskim Centrum Zdrowia – kontakt: ul. Władysława IV 43 (budynek Hossa, II piętro), tel.: 58 880 83 22 - Wydziałem Żandarmerii Wojskowej – (por. kolumna obok).

ZASOBY INTERWENCYJNE

**zasób
instytucjonalny
gminy (oferta,
działanie)**

charakterystyka

realizator

Jeśli doznajesz przemocy domowej lub jesteś jej świadkiem, skontaktuj się z jedną z instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury Niebieskie Karty! Policja:

1. Komisariat Policji Śródmieście, ul. Waszyngtona 11; tel.: 47 74 21 155
2. Komisariat Policji Redłowo, ul. Korczaka 1a; tel.: 47 74 21 255
3. Komisariat Policji Chylonia, ul. Owsiana 5; tel.: 47 74 21 355
4. Komisariat Policji Karwiny, ul. Zapolskiej 1; tel.: 47 74 21 455 (czasowo ul. Korczaka 1a)
5. Komisariat Policji Oksywie, ul. Zielona 17b; tel.: 47 74 21 555
6. Komisariat Policji Chwarzno, ul. Staniszewskiego 1A; tel.: 47 74 21 655

Pomoc społeczna:

1. DOPS Nr 1 – ul. Warszawska 67a, tel. 58 627 20 00
 2. DOPS Nr 2 – ul. Śmidowicza 49 tel. 58 625 17 49
 3. DOPS Nr 3 – ul. Chyłońska 237, tel. 58 663 20 20
 4. DOPS Nr 4 – ul. Abrahama 59, tel. 58 620 24 00
 5. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, 81-049 Gdynia, ul. Biskupa Dominika 25; tel. 58 622 22 22
 6. Wydział Żandarmerii Wojskowej – kontakt pisemnie na adres:
Wydział Żandarmerii Wojskowej w Gdyni ul. Rondo Bitwy pod Oliwą 1, 81-103 Gdynia; faksem: nr 48 261 266 529; osobiście w Wydziale Żandarmerii Wojskowej w Gdyni , ul. Rondo Bitwy pod Oliwą 1, w każdy wtorek w godz. 15:00–17:00 (za wyjątkiem dni ustawowo lub dodatkowo wolnych od pracy).
-

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
02/ Realizacja procedur „Niebieskie Karty” oraz monitoring przez 9 miesięcy po zakończeniu procedury NK Rozeznanie informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej	• prowadzenie pracy socjalnej w ramach procedur „Niebieskie Karty” oraz działań rozeznających jest realizowane przez 8 pracowników socjalnych Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy domowej, powoływanych obligatoryjnie w skład Grup Diagnostyczno-Pomocowych (GDP). W skład GDP obligatoryjnie wchodzi także dzielnicowi; jeśli obligatoryjni członkowie GDP zdecydują o konieczności rozszerzenia składu, wnioskuje do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni o powołanie innych specjalistów, zgodnie z art. 9 a ust. 12b i c ustawy • GDP jest autonomicznie, natomiast Zespół Interdyscyplinarny jedynie monitoruje realizację procedur NK oraz prace GDP • do zadań pracownika socjalnego w ramach GDP należy w szczególności: praca socjalna z ODP, w tym przeprowadzenie specjalistycznej diagnozy dot. potwierdzenia czy w rodzinie jest problem przemocy domowej lub zatrzymanie zachowań przemocowych, a także kierowanie do wsparcia psychologicznego, prawnego, zawodowego lub innego w zależności od indywidualnych potrzeb osoby/rodziny • do zadań dzielnicowego w ramach GDP należy w szczególności: poinformowanie OSP o programie korekcyjno-edukacyjnym, kierowanie na program korekcyjno-edukacyjny, • do obu ww. członków GDP należy: utrzymywanie stałego kontaktu z rodziną, celem zapewnienia bezpieczeństwa i stałej możliwości skorzystania z informacji i wsparcia, prowadzenie posiedzeń GDP z osobami objętymi procedurą NK i koalicjantami • prowadzenie pracy w terenie (w miejscu zamieszkania klientów i w miejscu pracy koalicjantów), w tym – samodzielne lub wspólnie z dzielnicowym systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy, w zależności od potrzeb określonych przez GDP; w koniecznych sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia wydawanie przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania/osoby i bezpośredniego otoczenia lub do miejsca pracy/nauki wobec osób, które swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy domowej, stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia osoby dotkniętej przemocą • sporządzanie wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207kk lub innych, wniosków do GKRPA o przymusowe leczenie osoby uzależnionej od alkoholu (w zależności od indywidualnej sytuacji osób/rodzin objętych pNK) oraz przygotowywanie kopii dokumentacji dla organów ścigania • udział w przesłuchaniach (w charakterze świadków) na Policji, w Sądach, w Prokuraturze • prowadzenie bieżącej dokumentacji procedur lub działań rozeznających sytuację na podstawie otrzymanej informacji, kierowanie osób/rodzin do odpowiednich placówek, wewnętrznych jednostek MOPS, do zewnętrznych organizacji udzielających wsparcia specjalistycznego	Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia we współpracy z koalicjantami zaangażowanymi w realizację procedur NK lub rozeznawanie sytuacji rodziny na podstawie otrzymanej informacji

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
	• udzielanie wsparcia merytorycznego koalicjantom (w bezpośredniej rozmowie, telefonicznie, elektronicznie) • przy zakończeniu procedury NK prowadzenie przez GDP dziewięciomiesięcznego monitoringu w miejscu zamieszkania rodziny	
03/ Interwencje w środowisku w sytuacji przemocy domowej	• zabezpieczenie wszystkich członków rodziny – osób stosujących przemoc oraz osób doznających przemocy, świadków – dostarczenie im wsparcia informacyjnego i psychologicznego • udzielenie osobie doznającej przemocy domowej lub tej wobec, której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy • w razie potrzeby podejmowanie innych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby stosującej przemoc domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania (na podstawie art. 15A Ustawy o Policji) • wydawanie nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania/osoby i jego/jej bezpośredniego otoczenia wobec osób, które swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy domowej, stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia osoby dotkniętej przemocą • w przypadkach niecierpiących zwłoki, podejmowanie czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa • wskazanie osobom uwikłanym w przemoc możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia • wszczęcie procedury Niebieskie Karty (jeśli zasadne), przekazanie informacji o możliwości występowania problemu przemocy domowej • przekazanie informacji o możliwości/konieczności złożenia zawiadomienia lub umożliwienie złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	Komenda Miejska Policji w Gdyni oraz sześć Komisariatów Policji
04/ Interwencje zewnętrzne w środowisku lokalnym	• działania interwencyjne prowadzone na terenie Gdyni, w sytuacjach wymagających objęcia osób/rodzin multidyscyplinarnymi działaniami służb, w tym dostarczenia pomocy psychologicznej	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
05/ Zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia	- umieszczenie dziecka uwięzłego w przemoc – w sytuacji gdy jego życie lub zdrowie jest zagrożone – w odpowiedniej formie pieczy zastępczej; gdy konieczne jest zapewnienie opieki zastępczej dziecku, priorytetem jest jego umieszczenie w rodzinnych formach pieczy (np. w rodzinie spokrewnionej), a następnie praca z rodziną (m.in. asysta rodzinna lub intensywna praca socjalna) ukierunkowana na jej reintegrację i powrót dziecka do rodziny naturalnej - zapewnienie możliwości kontaktu z rodzicami naturalnymi na terenie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej pod nadzorem psychologa lub koordynatora pieczy zastępczej - kierowanie zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w przypadku zgłoszenia przez dziecko faktu stosowania wobec niego przemocy - diagnostyka dzieci po przemocy seksualnej oraz prowadzenie terapii	Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS Gdynia we współpracy z Policją na etapie interwencji w środowisku
06/ Czynności ratunkowe i zabezpieczenie medyczne, w tym zgłaszanie sytuacji niejasnych i zapobieganie zagrożeniu (potencjalnemu lub faktycznemu)	- w sytuacji podjęcia podejrzenia o stosowanej przemoc domowej podczas interwencji medycznej, w zależności od stanu pacjenta: wypełnienie procedury Niebieskie Karty na miejscu zdarzenia lub w drodze do szpitala - zgłaszanie Policji sytuacji, które mogą być emanacją przemocy domowej dotyczącej pacjenta lub członka jego rodziny, powziętej w wyniku prowadzonych działań wobec pacjenta, w tym: aktów agresji (tych, których zgłaszanie wynika z przepisów prawa), zaniedbania (z wyłączeniem pacjentów, którzy transportowani są do szpitala – zgodnie z ustawą obowiązek wszczęcia pNK spoczywa na placówce, do której transportuje się pacjenta; przez brak wytycznych, co powinno znaleźć się w karcie medycznych czynności ratunkowych (ZRM) to szpital podejmuje działania w kierunku wszczęcia procedury – szczególnie w sytuacjach, gdy podejrzenie stosowania przemocy nie wynika wprost z wezwania, przyczyny, dla której pacjent transportowany jest do szpitala, a podejrzenie wychodzi w trakcie medycznych czynności ratunkowych) - zgłaszanie do MOPS (z zachowaniem przepisów prawa) sytuacji, w których pacjenci niewymagający transportu do szpitala w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego są zaniedbani, osamotnieni, z niewystarczającą opieką, a które mogą wynikać z przemocy domowej - wprowadzanie w dokumentacji medycznej pacjentów transportowanych do szpitala kodu Z 74.2 w ICD 10 „potrzeba pomocy w domu, której nie jest zdolny udzielić inny domownik” (w tym przypadki osób samotnych) - w sytuacji występowania zagrożenia lub potencjalnego zagrożenia nie zdrowotnego dla pacjenta, który nie wymaga transportu do szpitala lub dla osób, z którymi styczność ma Zespół Ratownictwa Medycznego (domownicy pacjenta, który został przetransportowany do szpitala), wezwania służb ustawowo powołanych do zapobieżenia zagrożeniu lub potencjalnemu zagrożeniu celem określenia przez nie faktycznego stanu (przewlekły, jednostkowy czy nie istniejący), tym samym weryfikacji czy występuje przesłanka do podjęcia podejrzenia występowania przemocy domowej	Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego w Gdyni

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
07/ Ściganie, karanie i oddziaływanie na sprawców przemocy domowej (na poziomie oddziaływań interwencyjnych i integracyjnych)	- wnioskowanie o przymus leczenia psychiatrycznego lub przeciwalkoholowego - wnioskowanie do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny - stosowanie środków zapobiegawczych (m.in. zakaz zbliżania się do ofiary przemocy i kontaktu z nią, nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu) lub wnioskowanie do sądu o tymczasowe aresztowanie - prowadzenie postępowań przygotowawczych, złożenie aktu oskarżenia - inicjowanie i udział w postępowaniach rodzinnych i innych cywilnych oraz udział w postępowaniu wykonawczym - wnioskowanie w zakresie kar i środków karnych	Prokuratura Rejonowa w Gdyni
08/ Niebieski Patrol	- wspólne dyżury interwencyjne pełnione przez funkcjonariuszy Policji oraz psychologa OIK, w każdy piątek i sobotę w godzinach 16:00 - 00:00 - podejmowanie interwencji w rodzinach, w których występuje tzw. „gorąca przemoc” lub istnieje podejrzenie jej występowania - zabezpieczenie wszystkich członków rodziny – osób stosujących przemoc, osób doznających przemocy, świadków oraz dostarczenie im wsparcia informacyjnego i psychologicznego - monitorowanie sytuacji i bezpieczeństwa rodzin, w których jest wszczęta procedura Niebieskie Karty	Komenda Miejska Policji w Gdyni oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
09/ Pokoje dla ofiar przemocy	wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą domową w toku postępowania karnego poprzez przesłuchania dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchania osób dorosłych dotkniętych przemocą domową	Komenda Miejska Policji w Gdyni; Zespół Placówek Specjalistycznych w Gdyni
10/ Pokój dla sprawców przemocy domowej	pokój, funkcjonujący od 2011 roku i utrzymywany ze środków gminy, stanowi zasób dla prokuratorów i sędziów, aby móc czasowo odizolować osoby stosujące przemoc od wspólnego zamieszkiwania z osobami doznającymi przemocy	pokój zlokalizowany w placówce prowadzonej przez Stowarzyszenie Alter Ego przy ul. Janka Wiśniewskiego
11/ Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych	ogółem 6 pokoi czasowego pobytu zapewniających 18 miejsc, w tym: 4 pokoje (14 miejsc) przeznaczone dla sprawców przestępstw i wykroczeń oraz 2 pokoje (4 miejsca) dla osób nietrzeźwych w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu tych osób lub osób postronnych	Komenda Miejska Policji w Gdyni

ZASOBY INTERWENCYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
12/ Hostel dla osób doświadczających przemocy	• całodobowe miejsce pobytu dla max. 7 osób doświadczających tzw. „gorącej przemocy” ze strony osoby bliskiej, które znalazły się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, czasowo uniemożliwiając im pobyt w środowisku domowym • w ramach pobytu zapewnione jest poradnictwo i indywidualne spotkania z psychologiem, konsultacje wychowawcze, prawne, socjalne, a także wyżywienie w postaci bonów żywnościowych oraz podstawowe środki higieny osobistej w sytuacji, gdy dochód klienta nie przekracza aktualnie obowiązującego kryterium dochodowego wg ustawy o pomocy społecznej • pobyt w hostelu ma charakter krótkoterminowy (do 3 miesięcy) i pełni funkcję interwencyjną • półroczny monitoring przez pracownika socjalnego SOW sytuacji osób przebywających w hostelu po opuszczeniu placówki	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
13/ Całodobowy telefon interwencyjny: 58 622 22 22	• całodobowy numer interwencyjny - dyżury telefoniczne prowadzone przez pracowników OIK • rozeznawanie sytuacji i planowanie adekwatnej formy pomocy, udzielanie wsparcia zgodnego ze zdiagnozowanymi potrzebami • podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia • udzielanie informacji o lokalnej ofercie pomocy	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
14/ linia i czat dla gdyńskiej młodzieży w kryzysie o charakterze psychicznym pn. COUCB	• linia 585 00 88 85 • czat dostępny za pośrednictwem strony internetowej www.coucb.pl od poniedziałku do niedzieli w godz. 12:00–20:00 • działania o charakterze wspierającym i rozeznającym przyczyny problemu wraz z poszukiwaniem możliwych form dalszej pomocy	Ośrodek Interwencji kryzysowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
15/ Poradnia internetowa Por@dzimy oraz telefon wsparcia	• udzielanie wsparcia psychologicznego osobom w ryzyku uzależnienia, uzależnionym i ich bliskim poprzez e-mail: poradzimy@opitu.pl oraz Messengera oraz portal społecznościowy pod adresem: https://www.facebook.com/opitugdynia • dyżury ekspertów odbywają się trzy razy w tygodniu w wyznaczonych godzinach: poniedziałek godz. 13:00–15:00, środa godz. 12:30–14:30 oraz piątek godz. 13:00–15:00 • informowanie o ofercie pomocy psychoterapeutycznej i możliwych formach wsparcia w sytuacji przemocy domowej	Dział Profilaktyki Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni

ZASOBY INTEGRACYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
01/ Prowadzenie regularnej lub pogłębionej pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin doświadczających przemocy domowej, w tym pomoc socjalna i specjalistyczna	- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących podejrzeń i przemocy domowej, w tym wstępna diagnoza sytuacji rodziny, ustalenie zasadności wszczynanie procedury NK, informowanie o przebiegu procedury, udzielanie kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy, w tym o przepisach prawnych na rzecz ochrony przed przemocą domową - inicjowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób wymagających wsparcia, w tym pomoc w rozwiązaniu problemów mieszkaniowych, zdrowotnych, edukacyjnych - zapewnienie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzin będących w trudnej sytuacji materialno-bytowej - wskazanie placówek czy podmiotów, oferujących pomoc w rozwiązaniu różnorodnych problemów lub do których należy się zwrócić po pomoc specjalistyczną, w tym kierowanie do konsultantów prawnych oraz do wsparcia psychologicznego - pomoc w formie usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych (w tym także rodzinom z dziećmi), usługi opiekuńcze dla osób z problemami zdrowia psychicznego oraz autyzmem lub Zespołem Aspergera, a także zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia całodobowego lub dziennego (w zależności od potrzeb) - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym udzielanie porad, przygotowanie pism urzędowych - kontakt z przychodniami lekarskimi i odpowiednimi specjalistami w niezbędnych sprawach dotyczących stanu zdrowia podopiecznych oraz kontakt ze spółdzielniami mieszkaniowymi i ABK w sprawie zadłużeń lokatorów	Dzielnice Ośrodki Pomocy Społecznej MOPS Gdynia we współpracy z innymi instytucjami miejskimi; MOPS Gdynia zatrudnia 129 pracowników socjalnych (stan wg na dzień 30.06.2023 r.)
02/ Asysta rodzinna	- monitorowanie bieżącej sytuacji rodzin oraz stosowne do sytuacji reagowanie na zaistniałe wydarzenia życiowe - ukazywanie właściwych wzorców wychowawczych - kierowanie do odpowiednich instytucji udzielających wsparcia (psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, rzeczowego) - towarzyszenie podczas załatwiania spraw urzędowych i spraw sądowych, w tym pomoc w wypełnianiu wszelkich wniosków urzędowych - współpraca z podmiotami realizującymi procedurę NK - pomoc w organizacji dnia codziennego rodzin, doradztwo w zakresie racjonalnego zarządzania budżetem domowym, pomoc przy pielęgnacji i opiece nad małoletnimi - motywowanie do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i podnoszenia swoich kwalifikacji (szkoła, kursy)	10 asystentów rodzin MOPS Gdynia
03/ Intensywna praca socjalna	- IPS oznacza najwyższy poziom zaangażowania pracownika socjalnego oraz najwyższy poziom zaangażowania zasobów środowiska i dedykowana jest rodzinom/osobom z wieloma problemami (w tym z powodu problemu przemocy domowej) – realizowana jest w oparciu o przyjęty w MOPS Gdynia trójpodział pracy socjalnej (zgodnie z którym – obok intensywnej pracy socjalnej – realizowana jest także regularna i pogłębiona praca socjalna) - udzielane w ramach IPS wsparcie zapewnia dostęp do indywidualnie animowanych działań o charakterze aktywizującym (tzw. instrumentów aktywnej integracji), m.in. w postaci domowego poradnictwa wychowawczego, czy szkoły dla rodziców	Zespół ds. Intensywnej Pracy Socjalnej z Rodziną MOPS Gdynia (intensywną pracę socjalną świadczy 18 zatrudnionych w Zespole pracowników socjalnych)

ZASOBY INTEGRACYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
04/ Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców	- Punkt funkcjonuje przy ul. Wolności 11a – z poradnictwa można skorzystać zarówno osobiście, jak i za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonicznie. Punkt informacyjny jest czynny jeden dzień w tygodniu przez 2 godziny (w czwartki w godz. 17:00–19:00), jednak zasadnicza część porad udzielana jest w formie elektronicznej i telefonicznej przez 5 dni w tygodniu od godziny 8:00 do 16:00. Wszystkie porady odbywają się anonimowo - w Punkcie przyjmują cztery osoby: konsultant prawny, tłumacz, pracownik socjalny i konsultant do spraw cudzoziemców - w ramach działalności udzielana jest pomoc w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego, analiza, interpretacja oraz asysta w uzupełnianiu i sporządzaniu wszelkiego rodzaju dokumentacji i pism, niezbędnych do zalegalizowania pobytu i pracy, udzielane są informacje o innych działających na terenie Gdyni i Trójmiasta instytucjach pomocowych i doradczych, czy też dotyczących przysługujących cudzoziemcom praw i innych zagadnień związanych z codziennym życiem w Polsce, w zależności od zgłaszanych potrzeb - Punkt zapewnia wsparcie cudzoziemcom – w tym spoza krajów Unii Europejskiej – mieszkającym w Gdyni zarówno z pozwoleniem na pobyt stały, jak i bez karty stałego pobytu. Z oferty Punktu mogą korzystać też Polacy, np. małżonkowie cudzoziemców lub osoby zatrudniające cudzoziemców	Zespół ds. Intensywnej Pracy Socjalnej z Rodziną MOPS Gdynia
05/ Konsultacje rodzinne	- konsultacja służy rozpoznaniu potrzeb rodziny w zakresie wsparcia terapeutycznego i pokierowania do jednej z form: terapia rodzin, terapia pary, lub terapii indywidualnej dla jej członków, ewentualnie przekierowanie do instytucji, która oferuje pomoc bardziej adekwatną dla aktualnych problemów osoby/rodziny - w trakcie konsultacji, członkowie rodziny (także dzieci), mogą w obecności terapeuty w bezpieczny sposób porozmawiać o swoich potrzebach, oczekiwaniach, o tym co dla każdej osoby jest trudne w relacjach domowych - kontakt z terapeutami odbywa się w ciągu 1 lub z sesji trwających do 90 minut	Zespół Pomocy Psychologicznej MOPS Gdynia
06/ Psychoterapia indywidualna dzieci, młodzieży i dorosłych	- psychoterapia polega na stosowaniu metod psychologicznych, zwłaszcza opartych o regularny kontakt międzyludzki, celem pomocy osobom zmagającym się z różnorodnymi problemami, w tym dot. przemocy w rodzinie, poprawie dobrostanu i zdrowia psychicznego, rozwojowi relacji i umiejętności społecznych; może także dotyczyć zmiany lub radzenia sobie z nieakceptowanymi zachowaniami, przekonaniami, obsesjami, myślami lub emocjami - spotkania odbywają się regularnie raz w tygodniu i trwają 50 minut	Zespół Pomocy Psychologicznej MOPS Gdynia
07/ Psychoterapia rodzin	- psychoterapia rodzin służy wspieraniu rodziców zmagających się z problemami wychowawczymi, szukaniu sposobów rozwiązywania konfliktów lub na ustabilizowanie sytuacji, gdy któryś z członków rodziny cierpi na zaburzenie psychiczne - udział w psychoterapii jest możliwy i ma sens, gdy wszyscy jej uczestnicy decydują się na nią dobrowolnie i chcą znaleźć rozwiązanie dotyczących rodzinę problemów. - spotkania odbywają się regularnie 2 razy w miesiącu i trwają do 90 minut	Zespół Pomocy Psychologicznej MOPS Gdynia

ZASOBY INTEGRACYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
08/	Psychoterapia par/matżeństw	- zalecana, gdy w związku pojawia się kryzys, z którym dane osoby nie potrafią sobie poradzić – psychoterapia par/matżeństw służy poprawie relacji w związku, mając na celu poprawę komunikacji między partnerami - warunkiem uczestnictwa w terapii małżeńskiej jest obopólna zgoda partnerów - spotkania odbywają się regularnie 2 razy w miesiącu i trwają do 90 minut	Zespół Pomocy Psychologicznej MOPS Gdynia
09/	Psychoterapia indywidualna, par i rodzin	- nieodpłatna psychoterapia indywidualna (dla dzieci, młodzieży i dorosłych), rodzinna oraz par, korzystających ze wsparcia OIK - indywidualne sesje terapeutyczne odbywają się realizowane w gabinetach prywatnych raz w tygodniu, terapia par - co 2 tygodnie, a sesje terapii rodzinnej - co 3 tygodnie	Ośrodek Interwencji Kryzysowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
10/	Konsultacje psychologiczne	- indywidualne, bezpłatne konsultacje psychologiczne, realizowane od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-20.00 - jest to pomoc psychologiczna, krótkoterminowa (max. do 12 spotkań) – dla dorosłych, młodzieży i dzieci od 6 roku życia - polega na udzielaniu emocjonalnego wsparcia w kryzysie i w sytuacji przemocy przy uprzednim stworzeniu planu pomocy dla osoby - prowadzone są także konsultacje interwencyjne w ramach tzw. pierwszego kontaktu, tzn. w sytuacjach nagłych i nie wymagających wcześniejszego umówienia (realizowane przez osobę dyżurującą w ramach pierwszego kontaktu - opiekuna SOW, psychologa OIK lub przeszkolonego wolontariusza) - psycholodzy regularnie uczestniczą w superwizjach merytorycznych prowadzonych przez certyfikowanego superwizora	Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostki organizacyjne Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
11/	Diagnoza sytuacji i pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców	- rozpoznanie sytuacji indywidualnej, rodzinnej i społecznej, w tym sytuacji związanej z przemocą w rodzinie lub uzależnieniem od alkoholu - wstępna diagnoza stanu psychicznego i poziomu zagrożenia - psychoedukacja dotycząca mechanizmów związanych ze zjawiskiem przemocy - prowadzenie działań terapeutycznych w postaci indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grup wsparcia, Szkoły dla rodziców - prowadzenie mediacji, konsultacji rodzinnych oraz interwencji kryzysowej - prowadzenie warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji - działalność informacyjno-szkoleniowa, w tym dostarczenie informacji w zakresie dodatkowych źródeł i form pomocy	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Gdyni, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Gdyni; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 w Gdyni
12/	Program „Podwójny Problem”	w ramach Programu realizowane są na rzecz osób z tzw. podwójną diagnozą problemową (uzależnienie plus choroba psychiczna / zaburzenie psychiczne): konsultacje diagnostyczne z psychologiem-certyfikowanym terapeutą uzależnień kwalifikujące do uczestnictwa w programie oraz długoterminowa psychoterapia indywidualna	Zespół ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia

ZASOBY INTEGRACYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
13/	Grupa warsztatowa dla mężczyzn doświadczających przemocy	- grupa otwarta, obejmująca cykl 12 spotkań - udział w grupie jest poprzedzony konsultacją wstępną dla mężczyzn doświadczających przemocy w bliskich relacjach - realizowana jest w formie bezpłatnych warsztatów psychoedukacyjnych dot. mechanizmów i działania przemocy, służąc wymianie doświadczeń i koncentracji uczestników na bieżących sprawach	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
14/	Grupa samopomocowa oraz grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy	- grupy mają charakter otwarty i ciągły - oferta jest bezpłatna i skierowana do osób z doświadczeniem przemocy domowej	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
15/	Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych	prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, na którym poruszany jest temat trudnych i traumatycznych doświadczeń dzieci z pieczy, m.in. doświadczonej przez nie przemocy (w tym seksualnej)	Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS Gdynia
16/	Gdyńskie Centrum Mediacji	- nieodpłatne mediacje w sprawach rodzinnych, cywilnych i z zakresu prawa pracy - dostępne dla wszystkich osób zainteresowanych, w tym dla osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie	Stowarzyszenie OVUM – organizacja pożytku publicznego
17/	Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy	- grupa dla osób stosujących przemoc, mająca charakter otwarty - Program obejmuje spotkania grupowe oraz (konsultacje indywidualne - jest to psychoedukacja osób stosujących przemoc nt. tego czym jest przemoc, jak sobie z nią radzić oraz jakie są jej mechanizmy – jej celem jest uświadomienie odpowiedzialności i konsekwencji związanych z używaniem przemocy - osoby do uczestnictwa w programie zgłaszają się dobrowolnie lub poprzez nakaz sądowy	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostka organizacyjna Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni
18/	Psychoterapia dla osób uzależnionych i ich rodzin	psychoterapia uzależnienia od alkoholu, od narkotyków, uzależnień behawioralnych (hazard, seks, Internet, komputer), obejmująca także pracę terapeutyczną wokół wątków związanych z przemocą (doświadczaniem przemocy i byciem sprawcą przemocy) – realizowana zarówno na rzecz osób uzależnionych, jak i ich rodzin/bliskich	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni

ZASOBY INTEGRACYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
19/	Terapie i konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin	- indywidualne konsultacje z psychologiem lub terapeutą uzależnień dla osób nadużywających, uzależnionych oraz ich bliskich - indywidualne psychoterapie krótko- lub długoterminowe dla osób nadużywających, uzależnionych oraz ich bliskich - diagnoza i konsultacje dot. problemu uzależnienia realizowane gabinetowo i w zależności od potrzeb również w miejscu zamieszkania osób/rodzin - wsparcie psychogerontologa dla osób uzależnionych w wieku senioralnym	Zespół Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia
20/	Psychoterapia grupowa z elementami psychoedukacji	psychoterapia i psychoedukacja uzależnień behawioralnych, od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu (realizowana na dwóch poziomach: podstawowym i zaawansowanym) oraz dla osób doświadczających przemocy	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni
21/	Dzienny Oddział Terapii Uzależnień	cykl 8-tygodniowej psychoterapii uzależnień realizowanej od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-14:00 obejmująca interwencje i pracę nad konsekwencjami nadużywania substancji, w tym w postaci przemocy domowej	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni
22/	Działania motywacyjne i wspierające do podjęcia terapii uzależnień w trybie stacjonarnym lub ambulatoryjnym oraz pomoc przy organizacji miejsca w ośrodku leczenia uzależnień	- wsparcie merytoryczne dotyczące pracy z osobą uzależnioną oraz jej bliskimi, a także pomoc przy motywowaniu osoby (ofiary i sprawcy przemocy) do podjęcia działań terapeutycznych - przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia terapii z osobą uzależnioną lub nadużywającą i/lub jej bliskimi - udzielanie informacji nt. specyfiki i charakterystyki konkretnej formy terapii (stacjonarnej lub ambulatoryjnej) - pomoc przy organizacji niezbędnych dokumentów i rzeczy wymaganych w danym ośrodku/ placówce - codzienna kontrola stanu zdrowia osoby z objawami zespołu abstynencyjnego oraz stanu trzeźwości - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia zmiany zachowania i ograniczania picia	Zespół Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia
23/	Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego	- udzielanie porad prawnych i obywatelskich, oraz prowadzenie mediacji zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej - prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu szkoleń, warsztatów i prelekcji multimedialnych dla dorosłych, dzieci i młodzieży, w tym z zakresu profilaktyki i przemocy domowej	Stowarzyszenie OVUM – organizacja pożytku publicznego

ZASOBY INTEGRACYJNE

zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
24/ Pomoc prawna	• konsultacje prawne przeznaczone dla klientów korzystających z indywidualnych spotkań z psychologiem OIK lub SOW z możliwością korzystania ze wsparcia do 3 miesięcy po zakończeniu kontaktu z psychologiem • poradnictwo prawne z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów, świadczone przez radców i konsultantów prawnych MOPS Gdynia, obejmujące: udzielanie informacji o obowiązujących przepisach prawnych oraz pomoc w interpretacji tych przepisów, udostępnianie wzorów pism procesowych i nieprocesowych oraz pomoc w ich redagowaniu, o mawianie sposobów postępowania przed sądami, organami administracji publicznej oraz organami egzekucyjnym	Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy Domowej – jednostki organizacyjne Zespołu Placówek Specjalistycznych w Gdyni; Dział Prawny MOPS Gdynia
25/ Pośrednictwo pracy	• pomoc w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia (informowanie o ofertach pracy, giełdach i targach pracy, kierowanie na rozmowy do pracodawców), co przekłada się na niezależność ekonomiczną • motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy podczas regularnych spotkań/kontaktów zdalnych klientów PUP z pośrednikiem • w przypadku pozyskania informacji/podejrzenia, że dana osoba może być uwiękta w przemoc, informowanie o możliwościach uzyskania specjalistycznego wsparcia (przekazywanie danych kontaktowych do odpowiednich instytucji)	Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni
26/ Poradnictwo zawodowe	• pomoc w określeniu predyspozycji zawodowych, kompetencji i zdolności osoby, co przekłada się na zwiększenie poczucia własnej wartości i pozytywnie wpływa na motywację do zmiany sytuacji zawodowej • pomoc w zaplanowaniu poszukiwań pracy, informowanie o możliwościach kształcenia w celu uzupełnienia/podwyższenia kwalifikacji • przygotowanie do skutecznego poszukiwania zatrudnienia (przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej) • podtrzymywanie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy, wskazywanie korzyści wynikających z aktywności zawodowej i niezależności ekonomicznej • w przypadku pozyskania informacji/podejrzenia, że dana osoba może być uwiękta w przemoc, informowanie o możliwościach uzyskania specjalistycznego wsparcia (przekazywanie danych kontaktowych do odpowiednich instytucji)	Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni
27/ Realizacja programów specjalnych	• zaplanowanie i realizacja programów specjalnych dedykowanych bezrobotnym i wybranym kategoriom osób poszukujących pracy • ułatwienie wejścia lub powrotu na rynek pracy poprzez udział w szkoleniach, stażach, pracach interwencyjnych • możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, którego celem jest zniwelowanie barier utrudniających bądź uniemożliwiających podjęcie zatrudnienia (na przykład dofinansowanie do kosztów opieki nad dzieckiem, porady prawne, psychologiczne)	Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni

ZASOBY INTEGRACYJNE

	zasób instytucjonalny gminy (oferta, działanie)	charakterystyka	realizator
28/	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem	- wsparcie oraz porady psychologiczne i prawne dla ofiar przestępstw - Punkt znajduje się przy ul Olimpijskiej 2 w Gdyni i czynny jest w każdy wtorek i czwartek w godz. 15:00-20:00	Stowarzyszenie Integracja na Plus
29/	Rozpatrywanie wniosków o przyznanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	- przyjmowanie wniosków od mieszkańców Gdyni, pracowników socjalnych różnych instytucji dot. tzw. „ubezpieczenia prezydenckiego”, czyli prawa do nieodpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - kierowanie pism z prośbą o przeprowadzenie wywiadu socjalnego w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego - wydanie i wysłanie decyzji	Zespół Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS Gdynia
30/	Realizowanie postanowień sądu w sprawach rodzinnych i nieletnich	- opracowywanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy dla członków rodzin, w których dochodzi do przemocy - składanie wniosków o przymusowe leczenie alkoholowe sprawców przemocy - kierowanie wniosków do Prokuratury Rejonowej - zachęcanie/ kierowanie sprawców przemocy do udziału w grupie psychoedukacyjnej - motywowanie członków rodzin do udziału w terapii dla współuzależnionych - systematyczny monitoring środowiska rodzinnego po zakończeniu pNK - dostarczanie wsparcia emocjonalnego - uświadomienie odpowiedzialności i konsekwencji związanych z używaniem przemocy - zachęcanie dzieci do udziału w zajęciach socjoterapeutycznych prowadzonych przez SPOTY - zachęcanie członków rodzin do udziału w terapiach i grupach wsparcia	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Gdyni
31/	Wykonywanie prawomocnych orzeczeń sądów karnych	- prowadzenie postępowań wykonawczych wobec osób skazanych z art. 207kk tj. za przestępstwo znęcania się nad rodziną; korekcyjno-wychowawcze oddziaływanie na skazanych mające na celu zapobieganie powrotności do przestępstwa, systematyczny monitoring przestrzegania przez skazanych nałożonych przez sąd obowiązków probacyjnych, występowanie z wnioskami do sądów o nakładanie na skazanych dodatkowych obowiązków, m.in. uczestnictwa w programie edukacyjno-korekcyjnym dla sprawców przemocy, podjęcia leczenia odwykowego, zakazu zbliżania się do pokrzywdzonych; kierowanie wniosków do prokuratury i sądów w przypadku łamania zakazów lub nie wywiązywania się przez skazanych z nałożonych obowiązków lub rażącego ich naruszania - monitoring sytuacji rodzin osób skazanych (zwłaszcza w przypadku wspólnego zamieszkiwania) - edukacja, informowanie osób pokrzywdzonych o możliwościach i miejscach gdzie mogą uzyskać pomoc	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych przy Sądzie Rejonowym w Gdyni

4. GDYŃSKI SYSTEM WSPARCIA OSÓB UWIKŁANYCH W PRZEMOC DOMOWĄ W KONTEKŚCIE JEGO MOCNYCH STRON ORAZ IDENTYFIKOWANYCH BARIER

Poniższą analizę oparto o wnioski i rekomendacje płynące z ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020¹⁰, a także z prac ponad 20-osobowej, dedykowanej grupy roboczej, złożonej z członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni. Zadaniem obu było zdiagnozowanie zarówno mocnych stron w funkcjonującym systemie wsparcia osób uwięzionych w przemoc w zakresie prewencji, interwencji oraz integracji, jak i zauważanych barier czy deficytów w systemie. W związku z wejściem w życie w dniu 22 czerwca 2023 roku nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku i koniecznością aktualizacji Programu do nowych przepisów prawa oraz nowego nazewnictwa, w połowie 2023 roku powołano multidyscyplinarną grupę roboczą, której głównym zadaniem była aktualizacja zapisów strategicznych. Powyższe stanowiło podstawę do zdefiniowania i wyznaczenia celów i kluczowych kierunków działań do realizacji w przyjętej perspektywie programowej obejmującej lata 2024–2027.

Wśród **mocnych stron** gdyńskiego systemu przeciwdziałania przemocy domowej wskazać należy w szczególności:

- Funkcjonującą w Gdyni koalicję na rzecz rozwiązywania problemu przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny i jego prace są pozytywnie oceniane przez koalicjantów, zaś na dobrą współpracę składają się przede wszystkim: regularność spotkań i kontaktów, możliwość wzajemnego poznania się i budowania mniej sformalizowanej płaszczyzny współpracy międzyinstytucjonalnej (kontakt z osobą, a nie z instytucją, pomimo zachowania elementu ścieżki służbowej przy

¹⁰ Ewaluacja zrealizowana przez zewnętrznego ewaluatora, w oparciu o standardy ewaluacji Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego oraz następujące metody i techniki badawcze (wykorzystujące zasadę triangulacji metodologicznej obejmującej zróżnicowanie źródeł informacji oraz metod i perspektyw badawczych): indywidualne wywiady pogłębione z 20 specjalistami – osobami zawodowo zaangażowanymi w obszar wsparcia osób uwięzionych w problem przemocy, badanie ankietowe CAWI ze 104 członkami gdyńskiego ZI i Grup Roboczych, zogniskowane wywiady grupowe w formule *Open Space Technology* zrealizowane wśród 110 członków ZI w 4 grupach warsztatowych (w obszarach tematycznych: Zespół Interdyscyplinarny, Prewencja, Interwencja, Integracja), 8 studiów przypadku dotyczących pogłębionej analizy skuteczności działań na przykładzie doświadczeń członków ZI i Grup Roboczych, a także analiza *desk research* obejmująca dostępne materiały źródłowe (m.in. raporty badawcze, sprawozdania instytucji). Z racji tego, że wyniki ewaluacji zaprezentowano w odrębnym raporcie, w rozdziale przedstawiono najważniejsze wnioski i rekomendacje.

realizacji zadań), możliwość lepszego poznania specyfiki działań innych instytucji, wysoka profesjonalizacja i szeroka specjalizacja stanowisk w ramach składu ZI. Wszystkie te elementy mają wpływ na lepsze koordynowanie i integrowanie działań różnych służb i instytucji pracujących na rzecz osób uwięzionych w przemoc, zwiększając jednocześnie skuteczność i adekwatność podejmowanych działań.

- Wysoki, w ujęciu ogólnym, stopień zaangażowania instytucji w podejmowanie działań dotyczących procedury Niebieskie Karty, choć zróżnicowany w ujęciu szczegółowym. W opinii koalicjantów najlepiej z wdrożeniem i wszczynaniem procedury Niebieskie Karty poradziły sobie instytucje pomocy społecznej oraz policja. Najbardziej oceniane są pod tym względem instytucje ochrony zdrowia oraz oświaty.
- Organizację regularnych szkoleń dla specjalistów, w tym wspólnych szkoleń dla członków ZI i koalicjantów. Szkolenia te nie tylko wzmacniają i rozwijają kompetencje zawodowe osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, ale także wpływają na usprawnienie wzajemnej współpracy, pozwalając na wymianę wiedzy i doświadczeń. Spełniają również swoją funkcję pod kątem integracji specjalistów.
- Realizacja systematycznych diagnoz zjawiska przemocy domowej w oparciu o cykliczne badania, które umożliwiają analizę dynamiki tego zjawiska oraz stanowią źródło informacji nt. problemu przemocy domowej w Gdyni zarówno dla koalicjantów, jak i społeczności lokalnej. Z uwagi na potrzebę stałej diagnostyki zjawiska przemocy domowej i zgodnie z rekomendacjami ewaluacyjnymi, wskazane jest kontynuowanie badań nt. przemocy w Gdyni (w tym o charakterze populacyjnym) i regularne publikowanie wniosków z nich płynących.
- Efektywność gdyńskiego systemu przeciwdziałania przemocy (adekwatne do potrzeb zabezpieczenie środków budżetowych na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy, na bieżąco i w sposób systematyczny rozwijana i doskonalona oferta wsparcia osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą).
- Bogate, istniejące zasoby instytucjonalne miasta oraz rozbudowana paleta usług wsparcia gminy w obszarze działań prewencyjnych, interwencyjnych oraz integracyjnych, co umożliwia realizację działań i świadczenie wsparcia na rzecz osób uwięzionych w przemoc w sposób adekwatny i kompleksowy.
- Wzrastający poziom świadomości społecznej w odniesieniu do problemu przemocy i funkcjonowania procedury Niebieskiej Karty, w tym wzrost świadomości osób poszkodowanych, które coraz częściej sięgają po pomoc instytucjonalną oraz wykazują większą gotowość do współpracy w ramach procedury.

Wśród zidentyfikowanych **barier** gdyńskiego systemu przeciwdziałania przemocy domowej wskazać należy w szczególności:

w zakresie prewencji:

- istniejąca różnorodność postrzegania uprawnień w zakresie wszczynania procedur Niebieskie Karty wśród różnych instytucji – nie wykorzystujących przy tym w pełni swoich uprawnień (dot. w szczególności ochrony zdrowia);
- konieczność stałego upowszechniania i podnoszenia, m.in. w placówkach oświatowych, efektywności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i edukacji prewencyjnej celem szybszego i skuteczniejszego rozpoznania kryzysu w rodzinie na wczesnym jego etapie oraz udzielenia właściwego wsparcia i/lub przekazania sprawy do dalszego prowadzenia przez inne instytucje;
- konieczność ugruntowania w świadomości specjalistów pracujących w Zespole Interdyscyplinarnym i Grupach Diagnostyczno-Pomocowych, a także koalicjantów zmian jakie przyniosły przepisy prawne w 2023 r. w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- wciąż niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba organizowanych szkoleń dla specjalistów, przy jednoczesnej konieczności zachowania ich wysokiej jakości merytorycznej i spójności z aktualną diagnozą potrzeb w tym zakresie (konieczność zabezpieczenia szkoleń dla osób wchodzących w skład Grup Diagnostyczno-Pomocowych);
- obserwowany niewielki stopień zgłaszania zachowań przemocowych przez osoby trzecie (sąsiadów, świadków, dalszą rodzinę) z obawy przed uwikłaniem w problem i skutkami pogorszenia relacji (dalsza rodzina, sąsiedzi) czy też na skutek wciąż pokutującego przekonania *nie wtrącaj się w nie swoje sprawy*;
- niewystarczające do potrzeb środki finansowe przekazywane przez samorząd jednostkom miejskim na realizację działań upowszechniających, informacyjnych czy promocyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

w zakresie interwencji:

- wzrastająca liczba procedur NK, w których osobami stosującymi przemoc domową są osoby chorujące lub zaburzone psychicznie, a także cudzoziemcy, co z jednej strony wymaga zwiększenia nacisku na wzmocnienie kompetencji specjalistów do pracy z takimi adresatami wsparcia, a z drugiej – rodzi konkretne ograniczenia natury prawno-formalnej (m.in. trudność w zmotywowaniu do podjęcia leczenia, konieczność „czekania” na sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu, aby móc podjąć kroki zmierzające do przebadania, zdiagnozowania i leczenia osoby; por. też bariery zewnętrzne) czy językowo-kulturowe (w tym trudności w zrozumieniu przez osoby z zagranicy innych przepisów prawa – dotyczących zachowań przemocowych w Polsce);

- wzrastająca liczba procedur NK, w których osobami dotkniętymi przemocą są małoletnie dzieci, m.in. wskutek zrównaniu dla nich określeń „bycia świadkiem” z „byciem osobą dotkniętą przemocą domową”;
- ograniczona możliwość zabezpieczenia interwencyjnego osoby dotkniętej przemocą domową (ODP) niepełnosprawnej ruchowo, leżącej, nieporadnej ze względu na stan psychofizyczny (zarówno małoletniej, jak i dorosłej) w sytuacji gdy osoba stosująca przemoc domową (OSP) jest jedynym opiekunem i została czasowo pozbawiona możliwości kontaktu/przebywania z ODP;
- ograniczona możliwość zabezpieczenia interwencyjnego OSP z zaburzeniami psychicznymi oraz niewystarczająca w stosunku do potrzeb dostępność specjalistów (służb medycznych, psychiatry) w sytuacji gorącej przemocy – na zasadzie tzw. „od ręki”, czyli tu i teraz w trakcie interwencji domowej – dla osób wymagających porady psychiatrycznej, czy skierowania do szpitala psychiatrycznego;
- pojawiające się nadużycia (m.in. małżonków w konflikcie około rozwodowym, członków rodziny w konflikcie majątkowym), związane z tzw. „zakładaniem na siebie” procedury Niebieskie Karty i wykorzystywaniem jej jako „karty przetargowej” użytecznej m.in. w sprawach sądowych; pNK bywa także przedmiotem manipulacji dzieci wobec rodziców.

w zakresie integracji:

- umarzanie przez prokuraturę postępowań przygotowawczych oraz przeciągające się w czasie postępowania, co ogranicza skuteczność przeciwdziałania przemocy i wspiera w efekcie poczucie bezkarności sprawców przemocy (szczególnie w przypadku przemocy dorosłych wobec dzieci);
- istniejące deficyty w instytucjonalnym systemie wsparcia osób uwikłanych w przemoc – wskazywane przez koalicjantów przykłady braków lub zasobów istniejących, ale w stopniu niewystarczającym do definiowanych potrzeb, dotyczą takich jak: pokój dla sprawców płci żeńskiej, hostel dla mężczyzn będących ofiarami przemocy domowej, bezpłatne mediacje, usługi terapii rodzinnej oraz inne długofalowe formy oddziaływań, terapie dla małoletnich w trybie pracy długofalowej (trwającej nawet kilka miesięcy), program powrotu sprawcy do społeczeństwa po opuszczeniu zakładu karnego (opracowanego w wymiarze psychologicznym, społecznym, zawodowym oraz wzmocnienia kompetencji i umiejętności interpersonalnych), krótkoterminowe wsparcie psychologiczne dla OSP;
- przedłużające się postępowania w sądzie rodzinnym (szczególnie istotne dla poprawy sytuacji dzieci), niewystarczająca skuteczność wymagalności wobec rodziców do podjęcia przez nich działań mogących m.in. zwiększyć ich kompetencje rodzicielskie, zapewnić stabilne warunki do rozwoju – jako troskę o prawa dziecka niezależnie od prawa rodzica;

- ograniczone możliwości szybkiego wynajmu mieszkania/pokoju na otwartym rynku przez ODP (w szczególności z dziećmi), w tym na zasadzie wymiany barterowej (wynajem za opiekę), m.in. z powodu wysokich kosztów najmu, czy braku dostępnej *ad hoc* lub znanej uprzednio *puli* osób wynajmujących lokale na preferencyjnych warunkach lub w ramach umowy barterowej.

zewnętrzne:

w trakcie analizy najważniejszych barier gdyńskiego systemu rozwiązywania problemu przemocy domowej, poza barierami odnoszącymi się do konkretnych filarów systemu (prewencji, interwencji, integracji) wyodrębniono również te, które mają charakter zewnętrzny, tzn. wymagają rozwiązań na poziomie prawodawstwa krajowego i leżą w zdecydowanej większości poza kompetencjami czy możliwościami gminy; w barierach zewnętrznych uwzględniono także te wynikające z nowelizacji w 2023 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej; do tego typu barier zaliczyć należy:

- niespójność przepisów prawa regulujących działania różnych instytucji wobec przemocy domowej (zapisy ustaw, które regulują działania poszczególnych koalicjantów często wykluczają się nawzajem, szczególnie w początkowej fazie uruchomienia procesu udzielania pomocy przez wyspecjalizowane instytucje, a skomplikowana sieć zależności poszczególnych ustaw, którym podlegają poszczególni koalicjanci i pacjent, utrudnia skuteczność działań);
- różnorodność uprawnień poszczególnych koalicjantów i brak ich równości w systemie wsparcia z prawnego punktu widzenia (jak wyżej);
- niewydolność krajowego systemu opieki psychiatrycznej (zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci i młodzieży) oraz ograniczony dostęp do opieki psychiatrycznej, w tym deficyt lekarzy-psychiatrów, dziennych oddziałów opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, długi czas oczekiwania na poradę psychiatryczną;
- polityka kadrowa, organizacja pracy, zasoby ludzkie i ich dostępność w służbach i instytucjach – jako czynniki istotnie wpływające na realizowanie w pierwszej kolejności zadań resortowych, a tym samym zmniejszenie możliwości realizowania „dodatkowego” zadania jakim jest np. procedura NK;
- ograniczona - dostępnością zasobów oraz brakiem chęci lub motywacji osób uwikłanych w przemoc domową - możliwość wykorzystania posiadanych narzędzi wsparcia (poza kierowaniem do programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy);
- większe sformalizowanie działań podejmowanych w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. w zakresie: składu Grup Diagnostyczno-Pomocowych, trybu monitorowania prac grup przez ZI, przepływu informacji pomiędzy zaangażowanymi instytucjami, wymogu podpisania (každorazowo) porozumienia o współpracy pomiędzy Prezydentem Miasta Gdyni a instytucją spoza składu ZI a angażowaną w realizację pNK;

-
- trudności w definicyjnym i praktycznym rozróżnieniu podejrzenia występowania przemocy domowej a jej faktycznego wystąpienia mające wpływ na tryb dalszego postępowania (powołanie Grupy Diagnostyczno-Pomocowej vs wypełnienie formularza NK-A);
 - niewystarczające zasoby komunalne gminy skutkujące trudnościami we wdrożeniu jednej z bezpłatnych form pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej wymienionych w nowelizacji ustawy (art. 3 ust. 1 pkt 6: „zapewnienie osobie doświadczającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania”).

IV

Cel strategiczny, cele szczegółowe, kierunki działań, rezultaty i wskaźniki

CEL STRATEGICZNY

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska poprzez podniesienie jakości oraz dostępności oferowanego wsparcia i świadczonych usług w obszarze prewencji, interwencji i integracji.

Cele szczegółowe		Kierunki działań		Informacje dodatkowe	Wskaźniki
01/	Zwiększenie wiedzy o zjawisku przemocy domowej w Gdyni.	01.1/	Realizowanie przedsięwzięć badawczych i opracowanie lokalnych diagnoz w zakresie zjawiska przemocy domowej, w tym o charakterze populacyjnym.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni	• liczba opracowanych diagnoz, badań, ekspertyz lub analiz zjawiska przemocy domowej w Gdyni • liczba wydanych publikacji/ raportów badawczych lub zorganizowanych seminariów/konferencji służących upowszechnianiu wiedzy pozyskanej z badań
		01.2/	Upowszechnienie wiedzy pozyskanej z badań, analiz i diagnoz lokalnych w formie publikacji, seminariów, konferencji.	Harmonogram: minimum raz na dwa lata	
Zakładane rezultaty działań:					
• Posiadanie ujednolitego obrazu przemocy domowej odnoszącego się do całości populacji w Gdyni. • Wzrost wiedzy o problemie przemocy domowej wśród osób zawodowo zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, członków społeczności lokalnej i wszystkich osób zainteresowanych tą tematyką. • Zwiększenie możliwości badania dynamiki zjawiska przemocy domowej na poziomie lokalnym oraz obserwacji trendów, a także ich wykorzystania na rzecz planowania działań doskonalących gdyński system wsparcia osób uwięzionych w przemoc. • Lepsze rozpoznanie i zidentyfikowania specyfiki przemocy domowej, w jej aspekcie lokalnym.					
02/	Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profesjonalizowanie działań tych instytucji i podmiotów.	02.1/	Systematyczne diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i edukacyjnych przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni Harmonogram: co rok, po każdorazowej aktualizacji składu	• liczba opracowanych planów potrzeb szkoleniowych • liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub szkoleń, w tym o charakterze interdyscyplinarnym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej • liczba uczestników ww. spotkań, konferencji lub szkoleń
		02.2/	Realizowanie działań szkoleniowo-edukacyjnych dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby w tym zakresie.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, Komenda Miejska Policji Harmonogram: rocznie	
Zakładane rezultaty działań:					
• Wzrost jakości merytorycznej szkoleń i ich adekwatności do potrzeb. • Podnoszenie poziomu wiedzy specjalistów w obszarze pracy i potrzeb osób z grup specyficznych (w szczególności osób z zaburzeniami psychicznymi, cudzoziemcami). • Uwrażliwienie i edukacja specjalistów w zakresie potencjalnych nadużyć zw. z procedurą Niebieskie Karty. • Wzrost jakości i efektywności udzielanej pomocy i wsparcia na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową. • Zmniejszenie ryzyka wystąpienia wypalenia zawodowego oraz zjawiska wtórnej traumatyzacji wśród osób zawodowo zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.					

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Informacje dodatkowe	Wskaźniki
03/ Podnoszenie skuteczności i kompleksowości oddziaływań profilaktycznych oraz ich intensyfikacja.	03.1/ Wdrożenie i realizacja strategii oddziaływań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych podnoszących i upowszechniających wiedzę w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej wśród społeczności lokalnej, w tym różnych grup odbiorców.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni Harmonogram: rokrocznie	- wykaz zrealizowanych działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych, z wyszczególnieniem rodzaju działań oraz liczby odbiorców lub uczestników tych działań - wykaz partnerów (instytucji/podmiotów) zaangażowanych w realizację działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych - liczba i odsetek pNK wszczętych na skutek zgłoszenia przez świadków przemocy domowej

Zakładane rezultaty działania:

- Zwiększenie wiedzy i zaangażowania społeczności lokalnych na rzecz ujawniania i zgłaszania przemocy oraz reagowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy domowej.
- Rozszerzenie zasięgu oddziaływań prewencyjnych na rzecz osób/środowisk, które nie są bezpośrednio powiązane z doświadczaniem przemocy domowej.
- Zwiększenie zaangażowania partnerów społecznych w proces informowania społeczności lokalnych o Programie i zjawisku przemocy domowej.
- Upowszechnianie w społeczności lokalnej informacji o możliwości zgłaszania się do innych niż Policja instytucji w sprawach dotyczących przemocy domowej.
- Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz działań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w tym zwiększenie świadomości nt. praw i możliwości skorzystania z pomocy przez osoby doświadczające przemocy.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Informacje dodatkowe	Wskaźniki
04/ Zwiększenie zaangażowania instytucji ochrony zdrowia i oświaty (w tym organu prowadzącego) w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, w szczególności w obszarze prewencji edukacyjnej i realizacji pNK.	04.1/ Prowadzenie regularnych i cyklicznych działań edukacyjnych dla kadry pedagogicznej ukierunkowanych na rozpoznawanie symptomów wczesnego kryzysu w rodzinie.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni Harmonogram: rokrocznie	• liczba i wykaz działań edukacyjnych w obszarze zapobiegania, rozpoznawania oraz reagowania na przypadki przemocy domowej, zrealizowanych wśród pracowników instytucji ochrony zdrowia i oświaty wraz z liczbą ich uczestników • liczba realizatorów i uczestników programu edukacyjnego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej • liczba pNK wszczętych w Gdyni w trakcie roku przez przedstawicieli oświaty i ochrony
	04.2/ Opracowanie i wdrożenie w gdyńskich szkołach i placówkach oświatowych programu edukacyjnego skierowanego do różnych grup odbiorców (rodzice, dzieci, rady pedagogiczne) w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.		
	04.3/ Opracowanie i wdrożenie planu szeroko zakrojonych działań upowszechniających wiedzę o przemocy domowej i procedurze Niebieskie Karty i przekazywaniu informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej w instytucjach ochrony zdrowia i oświaty.		

Zakładane rezultaty działań:

- Zwiększenie umiejętności osób zawodowo zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej w zakresie realizacji szkolnych programów edukacyjno-wychowawczych i założeń profilaktyki pierwszorzędowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zwiększenie umiejętności osób zawodowo zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej w zakresie rozpoznawanie symptomów wczesnego kryzysu w rodzinie umożliwiającego podejmowanie adekwatnych i skutecznych oddziaływań na wczesnym etapie kryzysu.
- Zwiększenie udziału przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia w pracach koalicji.
- Zwiększenie stopnia wdrażania procedury NK w instytucjach ochrony zdrowia i oświaty.
- Rozwój i wzmocnienie działań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych.
- Zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w obszarze edukacji prewencyjnej.
- Rozwój i wzmocnienie współpracy pomiędzy gdyńskim ZI a instytucjami oświaty i ochrony zdrowia.

Cele szczegółowe	Kierunki działań		Informacje dodatkowe	Wskaźniki
05/ Doskonalenie i rozwijanie oferty wsparcia o brakujące elementy lub usługi.	05.1/	Opracowanie innowacyjnych form pomocy instytucjonalnej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.	Główni realizatorzy: Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni, jednostki organizacyjne gminy działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej Harmonogram: rocznie	• liczba i wykaz nowych form (usług, zasobów) pomocy instytucjonalnej dla osób i środowisk uwikłanych w przemoc domową – opracowanych, testowanych i wdrożonych • wykaz podmiotów i instytucji zaangażowanych w ich powstanie • liczba i profil odbiorców ww. form pomocy instytucjonalnej
	05.2/	Testowanie innowacyjnych form pomocy instytucjonalnej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.		
	05.3/	Wdrożenie nowych form do systemu wsparcia osób uwikłanych w przemoc domową.		
Zakładane rezultaty działania: • Rozszerzenie zasobów i palety usług wsparcia gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. • Funkcjonujący mechanizm inkubacji innowacyjnych rozwiązań i usług w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. • Zwiększenie stopnia zabezpieczenia instytucjonalnego osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. • Poprawa funkcjonowania zabezpieczenia instytucjonalnego osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. • Zniwelowanie braków instytucjonalnych w systemie wsparcia osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. • Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób i rodzin zagrożonych bądź dotkniętych przemocą domową.				
06/ Wzmocnienie systemu działań integracyjnych o element monitoringu sytuacji rodzin i działań pomocowych po zakończeniu procedury Niebieskie Karty.	06.1/	Wypracowanie dla grup diagnostyczno-pomocowych standardu monitorowania sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej po zakończeniu procedury Niebieskie Karty.	Główni realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, Zespół Interdyscyplinarny w Gdyni Harmonogram: 2024 rok	• opracowana w formie dokumentu procedura monitoringu sytuacji rodzin po zakończeniu procedury NK • liczba osób i rodzin monitorowanych po zakończeniu wsparcia w ramach pNK • wykaz instytucji i podmiotów zaangażowanych w monitoring sytuacji rodzin oraz podjętych działań pomocowych po zakończeniu pNK • liczba rodzin ponownie objętych pNK
	06.2/	Wdrożenie wypracowanego standardu monitorowania sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej po zakończeniu procedury Niebieskie Karty.		
Zakładane rezultaty działań: • Zwiększenie aktywności i współdziałania interdyscyplinarnego na etapie wsparcia rodzin po zakończeniu pNK. • Rozszerzanie oferty oddziaływań pomocowych wobec osób i rodzin po zakończeniu pNK. • Zmniejszenie ryzyka ponownego wystąpienia przemocy w rodzinach uwikłanych w przemoc domową. • Zwiększenie możliwości systematycznej oceny efektywności i skuteczności wsparcia osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. • Szybsze interweniowanie służb w sytuacji sygnałów ponownej przemocy domowej lub symptomów ponownego kryzysu. • Zwiększenie stopnia usystematyzowania i lepszego planowania działań w stosunku do osób lub rodzin, w których ryzyko ponownego pojawienia się przemocy jest wysokie.				

Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni,

zaś za bezpośrednią realizację celów szczegółowych odpowiedzialne są instytucje realizujące statutowo działania w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, w tym wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni. Na rzecz realizacji poszczególnych kierunków działań zakłada się powoływanie dedykowanych grup diagnostyczno-pomocowych – w zależności od potrzeb, do prac mogą lub powinni zostać włączeni specjaliści spoza koalicji.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań programowych i w oparciu o określony katalog wskaźników, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Monitorowanie Programu, za który odpowiedzialny jest Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej MOPS Gdynia, umożliwi obserwację realizacji zadań oraz ocenę stopnia osiągnięcia rezultatów. Przyjmuje się roczny tryb prowadzenia monitoringu, w oparciu o dane sprawozdawcze instytucji i organizacji zaangażowanych w jego realizację przekazywane w formie elektronicznej lub pisemnej do końca pierwszego miesiąca każdego roku kalendarzowego.

Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona na koniec jego realizacji w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitoringu oraz inne źródła, które mogłyby zawierać przydatne informacje. Ewaluacja końcowa ma na celu ocenę wdrożenia Programu pod kątem adekwatności podejmowanych działań i ich efektywności, a także dostarczenie danych do nowelizacji/opracowania Programu na kolejne lata. Zadanie w zakresie ewaluacji końcowej Programu może zostać zlecone podmiotowi zewnętrznemu, zgodnie z prawem zamówień publicznych.

VI

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków własnych pochodzących z budżetu Miasta Gdyni. Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych (rządowych i unijnych), w szczególności w ramach programów ministerialnych (osłonowych) ukierunkowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy domowej.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne Programu przeprowadzono w terminie od 25 lutego 2021 roku do 3 marca 2021 roku w oparciu o Zarządzenie Nr 3298/21/VIII/R Prezydenta Miasta Gdyni z dnia 9 lutego 2021 roku. Zaktualizowana – wskutek nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku – wersja Programu została skonsultowana wśród członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni.

REDAKCJA: członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdyni pod kierunkiem
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdyni

PROJEKT GRAFICZNY, ILUSTRACJE, SKŁAD: Joanna Kurowska

WYDAWCA: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni
ul. Grabowo 2, 81-265 Gdynia, tel. 58 782 01 20, 58 625 93 37, fax. 58 625 93 70, www.mopsgdynia.pl

Wydanie drugie

Gdynia 2025

